

SLOVENSKI NAROD

Izjava vseh Jan popoldne, izvešča očetje in pravniki. — Inerati do 20 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 4, večji inerati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inerati davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tujemstvo Din 25.- Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 6.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR: Strommayerjeva 3b — NOVO MESTO: Ljubljanska c. telefon št. 28. — CELJE: celjsko uredništvo: Strommayerjeva ulica 1, telefon št. 66; podružnica uprave: Kocanova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Reforme v Grčiji:

Kaj pripravlja Metaxas?

V grških političnih krogih sumijo, da si je Metaxas s svojimi ukrepi utrl pot do diktature

ATENE, 14. avgusta. v. Okoliščine, v katerih je general Metaxas s tako avtoritativnostjo posegel v razvoj grškega političnega življenja, zbuja v tukajšnjih političnih krogih domnevo, da si je predsednik grške vlade hotel pripraviti teren za svoje daljnosežne reforme, ki naj bi uveljeval v Grčiji nov diktatorski režim po fašističnem in nacionalno-socialističnem kopitu. Metaxas je sicer svoje ukrepe utemeljil s komunistično nevarnostjo, o kateri so v zadnjem času v Grčiji veliko govorili, in je pri tem označil svoje drakonske ukrepe za začasne, vendar se sedaj vprašujemo, ali ne bi dosegel istega uspeha po legalnem potu. Ozadje njegovega avtoritativnega nastopa se zd. zato povsem drugačno, kakor bi ga navidezno dala slutiti njegova preteza o komunistični nevarnosti. To domnevo podpirajo nekatere značilne okoliščine.

Predvsem je general Metaxas razpustil parlament brez kakršnekoli napovedi bližnjih volitev. Nadalje je novo vlado sestavil tako, da je večino ministrstev obdržal sam, v njegovih rokah je danes dejansko združena vsa vrhovna državna uprava. Razen ministrskega predsedstva je prevzel še zunanji resor ter vse tri resore državne obrambe in sicer vojno, mornariško in letalsko ministrstvo, tako da mu pripada vodstvo vse grške politike in vseh razpoložljivih oboroženih sil države. Njegovi sodelavci v vladi pa so same neznane osebnosti, ki deslej niso igrale nobene vidne vloge v grški politiki.

Smrt vseh vidnih grških državnikov mu je silno olajšala položaj. Trenutno mu ne stoji nasproti nobena močnejša politična osebnost. Venizelos, Kondilis, Tsaldaris in Demertzis so mrtvi, njihove stranke oziroma politični pristaši pa brez vsake prave politične orientacije. Njihova absolutna nemot, notranji spori in popolnoma pogrešana parlamentarna taktika so generalu Metaxasu zelo olajšali njegove skrbne priprave za uvedbo diktature. In kar smatramo tu za najhujše, je dejstvo, da se general Metaxas v svojem proglasu sklicuje na samega kralja Jurija II.,

Prav ta moment so izbrali šefi strank v svoji spomenici kralju, v kateri protestirajo proti uvedbi Metaxasove diktature, češ, da so pristali na ponovno uvedbo monarhije.

glede ustavnih meja grškega vladarja utegne položaj silno komplicirati, če bi Metaxas po svojem nadaljnjem delu pokazal, da mu je zares šlo le za njegove osebne ambicije, ne pa za čuvanje zakonitosti, kakor je po udaril ob izvedbi svojih ukrepov, ki so povsem izpremenile politično lice današnje Grčije.

Se bolj pa bi se položaj zapletel v primeru, če odgovarjajo resničnim intencijam sedanjega grškega premiera vesti, po katerih namerava ukiniti sedanjo ustavo iz l. 1911, ki je bila ponovno uvedena ob lanki restavraciji monarhije, in jo zamenjati z novo po fašističnem vzgledu. Baje pripravljajo Metaxas tudi ustanovitve nove nacionalne stranke, ki naj bi prevzela monopol vsega političnega življenja v Grčiji nase in ki naj bi po fašističnem vzgledu izvedla tudi organizacijo grške mladine.

To so za sedaj sicer samo še govorice, ki pa se zde v toliko upravičene, v kolikor je tudi sam Metaxas izjavil, da ne namerava odločiti oblasti iz svojih rok, dokler ne bo izvedel vseh svojih velikih državnih reform, ki bodo zajele tudi samo osnovo grške države. Znanje volitve pa sedanjí čas po njegovem mnenju ni še primeren. Nič manj značilno, ni dejstvo, da napoveduje Metaxas tudi obsežne socialne reforme, ki naj bi povsem izpremenile sedanji položaj grškega delavstva, kar si v tečajšnjih političnih krogih tolmačijo tako, da namerava Metaxas uvesti korporacijsko državo po italijanskem vzgledu, s čimer bi tudi na tem polju uvedel avtoritativni režim. Čas bo v kratkem pokazal, ali so vsa ta ugibanja grških političnih krogov pravilna ali pa samo napovedujejo skorajšnjo reakcijo na Metaxasove načrte.

Kolektivna pogodba o minimalnih mezdah

ATENE, 14. avgusta. AA. Kakor je bilo že javljeno, so predsednik ministrskega sveta Metaxas, državni podtajnik za gospodarstvo Dinitratos, ravnatelj dela v ministrstvu za gospodarstvo Pavlakis, predsednik trgovinskih in industrijskih zbornic v Atenah, Pireju in Solunu, grško industrijsko združenje, zastopniki delodajalcev, predsednik delavskih združenj v Atenah in Pireju, predsednik združenja pristaniških delavcev, zastopniki trgovskih stanov, bank, trgovskih uradnikov itd. podpisali kolektivno pogodbo o minimalnih delavskih in nameščenih mezdah in plačah.

Predsednik ministrskega sveta Metaxas je izjavil ob tej priliki, da se ni podpisal li-

stine s takšnim zadovoljstvom in optimizmom v bodočnost.

Listi komentirajo ta dogodek in poudarjajo, da je najboljšo sredstvo proti prevratniškemu rovarjenju, kakor je že dejal predsednik ministrskega sveta Metaxas v poslanski zbornici, v tem, da se odstranijo povišani zbori, ki naj jih odvrne od slabih nasvetov.

Vladne načrte so dolgo proučevali preden so jih uveljavili.

«Elefteron Vima» piše: Podpis kolektivnih pogodb o delu je lahko grški vladi v čast. Grški delavci in nameščenici bodo od sedlej varni pred vsakim izkoriščanjem in so

postali gospodarji svoje usode.

List »Proia« piše med drugim: Podpis kolektivnih pogodb o delu ki veljajo za eno leto, kakor tudi razsodišče pod zaščito države pomeni veliko pridobitev. Na ta način je Grčija ustvarila osnovo za politiko, ki naj podpira delavca.

«Katimerinis» pravi: Podpis kolektivne pogodbe pomeni važno stopnjo, ki opravičuje najboljše upe v bodočnost.

Tudi drugi listi pozdravljajo podpis kolektivnih pogodb o delu. List »Akropolis« pozdravlja vladne ukrepe v korist delavskih in siromašnih slojev, gradnjo cenjenih stanovanj in velika javna dela.

Položaj Italijanov v Abesiniji

Gverilska vojna se nadaljuje — Italijanski vojaki se morajo še vedno boriti z velikimi težkočami

London, 14. avgusta. v. Abesinski poslanik v Londonu je objavil daljše poročilo, ki je bilo poslano direktno iz Džibutija, iz katerega se da razbrati, da se morajo italijanski vojaki v Abesiniji še vedno boriti z velikimi težkočami. Gverilski napadi Abesincev se nadaljujejo, dočim so Italijanom zelo vezane roke zaradi neprestanega deževja, ki jim onemogoča vojaške operacije ker je vse njih orožje imobilizirano v blatu. Brez razpolaganja z znano železni-

co iz Džibutija v Adis Abebo bi Italijani že zdavna pomrli od gladi. Težkoče v prehrani vojaštva so tako velike, da je morala vrhovna italijanska komanda odpoklicati velik del svojih vojaških moči iz notranjosti Abesinije. V potrditev navedb o nadaljevanju gverilske vojne z abesinske strani se poročilo sklicuje na dejstvo, da prihaja v Džibuti dnevno vse polno ranjenih italijanskih vojakov.

Italija obnavlja trgovinske odnose z Grčijo

Podpis začasnega trgovinskega sporazuma

Rim, 14. avgusta. k. Italijanska vlada naglo obnavlja pogodbene trgovinske odnose z različnimi državami, ki so sodelovale pri sankcijah proti Italiji v času abesinske vojne. V 24 urah je bil v Rimu podpisan še drugi začasni sporazum, večeraj z Grčijo. Sporazum sta podpisala zunanji minister Ciano in grški odpravnik poslov v Rimu Dalješa. Sporazum je začasnega značaja in bo stopil v veljavo že v pri-

hodnjih dneh. Med tem so se pričela pogajanja tudi že z drugimi državami in bodo začasni sporazumi sklenjeni in podpisani že ta in prihodnji teden. Pričakovati je, da bo kmalu prišel na vrsto tudi začasni trgovinski modus vivendi z Jugoslavijo, o katerem so listi že toliko poročali in za katerega je italijanska vlada baje tudi že predložila svoje ponudbe.

Japonski zunanji minister za večjo oborožitev

Možnost skorajšnje krize japonske vlade

Tokio, 14. avgusta. v. Zunanji minister Arita je podal senzacionalno zunanjepolitično izjavo, v kateri je uvodoma najprej dejal, da je Japonska pripravljena pričeti z Rusijo razgovore za sklenitev prijateljske pogodbe, ki naj bi pomenila definitivno likvidacijo vseh njunih spornih vprašanj, pristavi pa je takoj, da na začetek takih pogajanj tako dolgo ni misliti, dokler ne bo

japonska armada v Mandžuriji po svoji moči enakovredna ruski.

To izjavo tolmačijo v tukajšnjih uradnih krogih tako, da se je zunanji minister v celoti pridružil kampanji vojnega ministra za takojšnje povečanje vojaških kreditov. Ker pa ne zavzemajo vsi člani sedanje japonske vlade tega stališča, računajo tukaj z možnostjo skorajšnje vladne krize.

Maročani se upirajo

Poziv panislamskega kongresa maro domaćinom

Pariz, 14. avgusta. o. Eksekutivni odbor panislamskega kongresa je poslal arabskemu prebivalstvu v Rifu poseben proglas, v katerem ga poziva, naj se ne udinja španskim fašistom. Med drugim pravi:

Arabci niso bili nikoli plačanci. Vselej so se borili le za svojo stvar in krvaveli za arabske nacionalne ideale. Sramota je za arabsko stvar, da v žalostni španski igri

padajo ritski bojovníki za zmago in slavo svojih zatiralcev, ki jim je le na tem, da na vse zadnje uničijo baš arabsko ljudstvo. Vsi morajo vedeti, da se generali borijo proti legalni vladi in ne v korist arabske dežele, nego le zaradi svojega lastnega koristoljublja. Ta vojna pomeni veliko krivico, prerok pa je zabranil svojim vernikom podpirati ljudi, ki delajo krivico.

Naši mornarji v Bolgariji

Prisrčno slovo naše šolske ladje ob obisku v Varni

Varna, 14. avgusta. AA. Šolska ladja jugoslovanske pomorske vojaške akademije »Jadrana« je v četrtek 8. odplula iz varnskega pristanišča. Namenjena je v Solun, odtod pa v Pirej. Ko je ladja krenila iz pristanišča, so jo bolgarski mornarji pozdravili s trikratnim »Ura!«, nakar so jim jugoslovanski mornarji odgovorili z »Zdravo!« Razstanku bolgarskih in jugoslovanskih mornarjev je prisostvovala velika množica. Sredi je poveljnik »Jadrana« Marušić, priredil na ladji sprejem, ki so se ga udeležili poveljnik gar-nizije general Popov s mnogimi oficirji, župan Varna, mnogi drugi odličniki iz bolgarske družbe, odpravnik poslov jugo-

slovenskega poslanstva v Sofiji Dragan Božović, jugoslovanski vojaški ataše generalstabi polkovnik Sokolović in jugoslovanski dijak in dijakinja, ki so v Varni na počitnicah. Igrala je bogatstva vojaške godbe. Bolgarski gosti so bili v najprijetnejšem razpoloženju. Župan Hadži Stojanov je pred odhodom izročil poveljniku »Jadrana« šopek poljskega cvetja s besedami: »To cvetje imenujemo nesmrtno. Bodite prepričani, da so tako tudi naša čustva prijateljstva in bratstva.« General Popov in drugi oficirji in ostali gosti so izrazil željo, naj bi jugoslovanski mornarji čimprej spet obiskali svoje bolgarske brate.

Španija je znova sprožila sredozemski problem

Kako gledajo v Italiji na razvoj državljanske vojne v Španiji

Rim, 14. avgusta. k. Zaradi vesti o nadaljnjih dobavah francoskih letal madridski vojski, kakor tudi zaradi nabiranja prostovoljcev v vrstah francoske ljudske fronte in denarnih sredstev za madridsko vlado, je nastala v Italiji hudo vznemirljive. Kakor znano, je italijanska vlada že odgovorila na francoske predloge za sporazum o nevtralnosti evropskih držav na pram Španiji, vendar pa je izrazila nekaj pridržkov. Listi poudarjajo sedaj, da teh pridržkov v zadnjih dneh ni umaknila, nego so prav zaradi omenjenih vesti postali tem bolj važni, ker imajo namen prisiliti vse države, da se v resnici ravna po nerobitnem nevtralnem sporazumu. Francoska vlada je sicer demantirala vesti o dobavah francoskih letal madridski vladi, to da, fašističnemu tisku ta uradni demanti očividno ne zadostuje, ker so glede na položaj v Španiji, kjer je postala revolucija mednarodnega pomena že zaradi značilne borbe med fašizmom in antifašizmom, italijanske simpatije pač na strani fašističnih upornikov. Odločilno bo v tej stvari vsekakor stališče, ki ga bo morala slej ali prej zavzeti tudi angleška vlada.

Zato se politični krogi neprestano podrobno zanimajo za vsakršno mnenje, ki se pojavi v Angliji o razvoju dogodkov v Španiji. Angleška vlada nikakor nima interesa, da bi v Španiji zavlada fašistični režim, ker bi bili v tem primeru ogroženi življenjski interesi britanskega imperija na Sredozemskem morju, obenem pa nič kaj ne zaupa madridski vladi, ki je v nekatere zadevah sama priznala, da je skoraj popolnoma izgubila svoj vpliv na španske levčarske množice. Velikega pomena je po sodbi italijanskih politikov zagotovilo, ki ga je dala angleška vlada v smislu poročila v »Daily Telegraphu« portugalskemu zunanjemu ministru, da bo Portugalski takoj prisločila na pomoč, če bi jo Španci napadli. V edino splošno je italijanskim političnim krogom dejstvo, da se angleške

obljube naslanjajo na čl. 16 pakta Društva narodov, češ, da če se pred kratkim ogrozile ne le akcije Italije v Abesiniji, nego tudi njo samo.

Ugotovitve francoske vlade

Pariz, 14. avgusta. AA. Na včerajšnji seji ministrskega sveta je zunanji minister Delbos poročal o vprašanjih, ki so v zvezi s špansko državljansko vojno. Navedel je, da zbira uporniki v španskem Maroku domačine iz francoskega dela Maroka in da jim ponujajo velike nagrade. Nato je minister prečital ministrskemu svetu italijanski odgovor na francoski predlog o nevtralnosti v španski državljanski vojni. Ministrski svet je v tem odgovoru podčrtal dve točki, ki jih omenja italijanska vlada:

- 1) preprečevanje zbiranja prispevkov, in
 - 2) preprečevanje vpisovanja prostovoljcev za en ali drugi španski tabor.
- Ministrski svet je bil soglasnega mnenja, da v Franciji in v drugih državah ni zakonske osnove za preprečevanje zbiranja prispevkov in vpisovanja prostovoljcev. Zlasti ni nobene zakonske možnosti, da bi preprečili odhod Špancev, ki žive v tujini, če se hočejo boriti na eni ali drugi strani.

Pesimizem v Londonu

London, 14. avgusta. g. Kljub odhodu lorda Halifaxa iz Londona v mednarodnih krogih prevladuje ugodnejši položaj v Španiji in njegov vpliv na mednarodno politiko. Najboljše znamenje za to je, da je bil sir Forbes v posebni misli odposlan v Madrid. Tukaj menijo, da bodo italijanski ugovori zavlačevalni konvenciji o nevtralnosti. Če de Nemčije menijo, da je njen pristop k tej konvenciji gotov, vendar pa dvomijo, ali bo to zadostilo. To mnenje izraža se samo liberalni in delavski tisk, temveč tudi konservativni listi.

Inozemska pomoč generalu Francu

Uporniki so dobili pred dnevi iz inozemstva 42 letal

Madrid, 14. avgusta. o. Vojno ministrstvo je objavilo komunikacijo, v katerem pravi, da je zbralo nesporne dokaze, po katerih je general Franco ponovno zahteval od fašističnih vlad, naj mu pomagajo pri obnovi zveze med Kanarskimi otoki in Cadizom na eni ter španskim Marokom na drugi strani. Ker vladne vojne ladje onemogočajo vsak večji prevoz lagionarjev iz Maroka v Španijo, mu je intervencija tuje vojnega brodogradnje nujno potrebna.

London, 14. avgusta. g. Madridski posebni poročevalci »Daily Telegrapha«, ki ima zveze z vlado, javlja: Iz docela zanesljivega vira doznava, da razpolaga general Franco z 42 letali inozemskega porekla. Na letališču v Sevilli je tudi mnogo inozemskih instruktorjev. Po mojem vtisu je večji del letalskega materiala in inozemskih instruktorjev prišel v Španijo šele pred nekaj dnevi in sicer takrat, ko se je v glavnem stanu generala Franca vršila konferenca, na kateri so razpravljali o pripravih za velikopotezno ofenzivo proti četam madridske vlade.

Pravilnik o vzorčnih sejnih in razstavah

Beograd, 14. avgusta. p. V finančnem ministrstvu so pripravili pravilnik o sejnih in razstavah v naši državi ter o nagradah najboljšim razstavljalcem in rejcem. V smislu tega pravilnika bodo imeli sejni in razstave po naši državi v bodoče nalogo seznaniti širše občinstvo o željah naših producentov, predvsem pa z proizvodnjo in pridelki posameznih pokrajin ter obenem pospeševati blagovni promet.

Iz tehniške službe

Beograd, 14. avgusta. p. Prometna sta pristava inž. Josip Gorjanec od inspekcije dela v Ljubljani k inspekciji dela v Beogradu ter inž. Josip Kankelj od inspekcije dela v Novem Sadu k inspekciji dela v Ljubljani.

Iz monopolne službe

Beograd, 14. avgusta. AA. Prometna je k upravi državnih monopolov za višjega monopolnega nadzornika 6. skupine pri delu za predelovanje Higon Beltrim, doslej v tobačni tovarni v Ljubljani.

Panevropski agrarni kongres

Beograd, 14. avgusta. p. V času jesenskega dunajskega veleseja se bo na Dunaju vršil od 6. do 13. septembra tudi panevropski kongres agrarcev. Udeležili se ga bodo tudi zastopniki našega kmetijstva.

Prepovedan izvoz orožja iz Belgije

Aevers, 14. avgusta. Španski fašistični agenti so nakupili pri nekaterih tukajšnjih tovarnah 2.500 modernih pištol, 500 strojnico in 500.000 nabojev za to orožje. Vse to blago je že pripravljeno v skladiščih, belgijska vlada pa je strogo prepovedala njegov izvoz preko meje ter je sklenila ostati popolnoma nevtralna.

Italijanske mače za konec španskega klanja

Rim, 14. avgusta. (Stefani) Cerkvene oblasti v Italiji so izdale vsem župnijam navodila za svečane službe božje s posebnimi molitvami za konec državljanskega klanja v Španiji in zopetno vzpostavitev reda in miru. V nekaterih bolj znanih italijanskih cerkvah in v samostanih cerkvenih redov, katerih pripadniki so postali v Španiji žrtve sedanjih bojov, se bodo cerkvena opravila izvršila na posebno slovesen način.

Švicarji grade v Splitu velik hotel

Beograd, 14. avgusta. p. Iz Curiha poročajo, da je znani arhitekt Sollinger napravil načrte velikega hotela, ki ga namerava v Splitu postaviti švicarska skupina zgradit v Splitu na sami obali. Hotel bo razvzel velik prostor, ki se deloma segal tudi v morje. Gradbena dela se imajo pričeti že to jesen. Švicarski finančniki nameravajo investirati v to zgradbo 25 milijonov Din.

Naši otroci na Bledu

Ljubljana, 14. avgusta. Nedavno je Nj. Vel. kraljica Marija izrazila željo, da bi nekaj vrstnikov Nj. Vel. kralja Petra II. prebilo skupno z njim 14 dni v kraljevski rezidenzi na Bledu. Uprava dvora se to željo takoj izpolnila in sta bila iz Ljubljane določena šestdesetletni Branko Ahčin, sin pona, tajnika kr. banke uprave, in potesilec Dušan Legisa, sin znanega ljubljanskega krojaškega mojstra.

Oba naša slovenska dečka se bosta s petimi vrstniki iz Beograda, ki so vsi marljivi namučnjaki Sokola, odpeljala jutri na Bled.

Zanimivo je, da je Nj. Vel. kraljica Marija izrecno poudarila, naj bi bili otroci, ki bodo dva tedna prebili v družbi Nj. Vel. kralja Petra II., iz skromnih uradnih in obrtniških družin, kar pač najboljše prič, kako veliko in lepo skrb posveča naša kraljica vzgoji svojih kraljevskih sinov.

Dirigent Anton Balatka o stikih med našo in češko kulturo

Ljubljana, 14. avgusta.

Dirigent in šef orkestra v Brnu g. Anton Balatka prihaja že osmo leto iz Brna na počitnice v Ljubljano, kjer je bil 10 let dirigent. Pravi, da si počitnice in odmor brez Ljubljane ne more misliti. Iz Ljubljane odide vsako leto z gospo Vero v kak slovenski letoviški kraj. Letos je bil v Izakah, kjer se je imel imenito. Ljubezno me je sprejel, ko sem ga obiskal, da bi ga pobaral o njegovem delu v Brnu in o kulturnih stikih med nami in Čehoslovaki. — V Brnu, kjer sem že 8 let, je izjavil g. Balatka, imamo dve gledališči, novo in staro, igramo

pa v obeh. Gledališče je zdaj deželno. Nemci so v določenih dnevih gostje v našem gledališču. Pri njih poje Rus baritonist Balabanov, ki je bil tudi že član ljubljanske opere. V naši operi pa poje 6. leto Cvejič, tenor Hancič, ki je Dalmatince, stalen gost je pa režiser Gavella.

Moram reči, da sem zelo zaposlen. Dirigiram, režiram, prevajam, urejum gledališki list in poučujem na konservatoriju. V pretekli sezoni sem režiral na novo v obliki opere revije »Seviljske brivice« ter Ibertovo »Angeli« in Adainovo »Norimberško lutko«. Stari oper sem tudi precej režiral, tako »Katarino izmajlovo« in Zandonaijevo »Ljubavno komedijo«, ki je bila zadnja premiera pred zaključkom.

Značilno za brnsko gledališče je to, da je zelo naklonjeno mladi generaciji ustvarjalcev. Dela mladih čeških komponistov, ki jih na primer opera v Pragi ne more vprijeti, ker ima tradicionalen in reprezentativen repertoar, imajo v našem gledališču svojega zaščitnika. Tako se je pri nas uveljavil mladi skladatelj Martinu, ki dela zdi z uspehom v Parizu.

Gledališče v Brnu goji pač najbivahnejše stike z jugoslovansko teatersko umetnostjo. Prva uspešna vprizoritev Gotovčeve »Morane« je bila v Brnu. Baranovič je sam dirigiral lani v Brnu svoje »Lectarsko srce«, v tej sezoni bomo pa vprizorili njegov balet »Imbrek z nosom«. V Operi smo izvajali simfonične skladbe jugoslovanskih skladateljev Oesterja, Škerjanca, Stolterja in Baranoviča.

V Drami so vprizorili Cankarjevo »Pohujšanje«, za prihodnjo sezono so pa na repertoarju njegovi »Hlapci«. Najbrže bodo v Drami dali tudi Kreftove »Grove celjske«, na repertoarju sta pa tudi Klezla in Begovič. Pripravljajo tudi Begovičovo delo »Tudi Lela bo nosila klobuke«, v Operi pa Gotovčeve »Eros z onega sveta«, katerega sem prevajal in ne brez težave, ker je libreto v stihih.

Ob 100 letnici Machovi sem komponiral glasbo k libretu, ki ga je spisal znani prijatelj Slovencev Habřina ter vrsto scenskih skladb za drame.

Moja žena Vera bo ostala v Ljubljani nekoliko dalje čase kakor jaz, ki moram v Brno nazaj zaradi kušnje. Vera Danilova bo namreč režirala v Ljubljani novo Benešovo opero »Pod to goro zeleno«, katero bodo v operi vprizorili takoj v začetku sezone. V Brnu pa prav marljivo deluje v JČ Ligi. Ustanovila je tudi Krožek jugoslovanskih žena, ki šteje že okoli 40 članic, izmed katerih je največ Slovenk. Imajo svojo živalnico in debatne večere. Z uspehom so priredile lani razstavo jugoslovanskih ročnih del. Gostoljubnost pa izkažejo vsem gostom, ki pridejo posamezno ali v skupinah iz Jugoslavije v Brno.

Gledališče v Brnu posveča veliko pozornost opremi in inscenaciji. Ne brani se tujevc, zlasti ne mlajših umetniških moči, ki se v Brnu uveljavljajo. Naši gostje so bili na primer lani Bilibin, Froman, Trebše in Vanka iz Zagreba, Zinka Kunčeva, ki je imela velik uspeh, Rijavec, Gjurgjenčeva, Patlera itd. Še naše slikarke je mladi Skušnja, sin ljubljanskega Skušnega.

Operni repertoar je zelo pester in velja načelo, da se sme opera ponoviti šele po 3 letih. Tempo vprijetanja je torej velik in občinstvo je s tem zadovoljno, kajti je precej izbirčno. Orkester šteje 60 članov, katerega vodi 3 operni in dva operetna kapelnika s 4 korepetitorji. Samo tenorjev imamo 6, sopranistov pa 5.

Operno predsezono bomo otvorili s »Figarovo svatbo«, katero bom dirigiral. Med počitnicami v Ljubljani sva se z ženo spravila na Parmovo »Amazonke« ter jih tekstovno in glasbeno priredila za vprizoritev.

Vidite torej, da imam v Brnu polne roke dela in da je Brno mesto v Češkoslovaki, ki ima najbivahnejše stike z jugoslovansko kulturo.

Cela vrsta stavk živahno mezdno gibanje

Ljubljana, 14. avgusta.

Zadnje čase je veliko stavk in mezdno gibanje, da jih listi niti vseh ne zaznamujejo. Se vedno se ni ustavilo mezdno gibanje med stavbnim delavstvom in živahno se pripravljajo zlasti na mezdni boj ter za sklenitev kolektivne pogodbe tekstilno delavstvo. Na dnevnem redu so pa tudi pogajanja za izboljšanje delovnih pogojev lesnega delavstva.

STAVKA V CELJU IN NA JESENICAH

V Celju so se zastopniki delavstva pogajali s podjetniki za povišanje mezd v sredo. Zastopniki delavstva so predlagali za osnovo osnutek začasnega ljubljanskega sporazuma. Po tem osnutku je prišlo do sporazuma tudi v Mariboru in Kranju. Celjski podjetniki za niso bili vsi pripravljeni sprejeti delavskih zahtev in so se pogajanja razbila. Delavstvo je potem sklenilo, da nastopi stavko in včeraj je bila že popolna stavka v Celju in okolici ter tudi v sosednjih okrajih, kjer so delavci prejeli plačo še po stari tarifi. Stavka okrog 600 stavbnih delavcev.

Stavkati so pa začeli stavbni delavci tudi na Jesenicah, in sicer pri Slogradu zaposlenih 260 v ponedeljek, pri stavbnem podjetju ing. Dždek 25 zaposlenih v torek in pri podjetju Svetina 35 delavcev. Tudi na Jesenicah je delavstvo zahtevalo povišanje mezd na podlagi ljubljanskega sporazuma in je za podpis sporazuma vložil formular na sreskem načelnstvu v Radovljici, a se ga doslej podjetniki še niso poslužili.

STAVKA LESNEGA DELAVSTVA V ŠKOFJI LOKI

Lesno podjetje Fr. Dolenc v Škofji Loki je moralo odpustiti 18 delavcev. To je za delavce seveda hud udarec in tovariši so jim hoteli pomagati tako, da bi vsi toliko žrtvovali pri delovnem času, da bi lahko delali še nadalje odpušteni delavci. Delajo v dveh posadnih, podnevi in ponoči. Ponoči 10 ur, ponoči pa 11. Delavci so bili pripravljeni, da jim podjetje skrajša delovni čas na 8 ur. V skrajnem primeru pa bi bili pripravljeni celo, da bi jim podjetje reduciralo delovni čas na 6 ur. Podjetje ni sprejelo delavskih predlogov in delavci so začeli stavkati.

Živahno mezdno gibanje je tudi med mizarškim delavstvom v St. Vidu. Delavska organizacija je že razposlala 45 mizarškim podjetjem v St. Vidu osnutek kolektivne pogodbe. Pogajanja za sklenitev kolektivne pogodbe bodo v ponedeljek dopoldne v občinskem uradu v St. Vidu. V Ljubljani je 76 lesnih podjetij in pri njih zaposleno delavstvo se tudi pripravlja na mezdno gibanje. V torek sveder namerava prirediti lesno delavstvo, zaposleno v Ljubljani in oko-

lici, sestanek v Delavski zbornici, kjer se bo sporazumelo o svojih zahtevah.

GLEDE PEKOV ODLOČITEV V PONEDELJEK

Pekovski pomočniki se bodo pogajali s mojstri o izboljšanju delovnih pogojev v ponedeljek. Tedaj bo padla odločitev, če bodo peki stavalji tudi v Ljubljani, kakor so že v mnogih mestih v državi. Položaj je še vedno precej nejasen in bi bile napovedi preuranjene.

VČERAJ SO STAVKALI TUDI V LJUBLJANI

Stavka v Ljubljani, ki se je začela včeraj ob 13. maršadki ni niti opazil, čeprav je videl, da je delo počivalo. V sredo se je nateklo v strugo precej vode in včeraj dopoldne niso delali v polnem obsegu. Zato je maršadki včeraj popoldne mislil, ko je delo počivalo, da se šaljijo, češ da stavkajo. In v resnici so stavalji, a stavka je bila končana že ob 17.

Podjetje je sklenilo poseben sporazum s skupino delavcev za akordno delo, razkladanje in razvažanje kamena od pristanišča na Spici do kraja, kjer so kamen potrebovali za tlakovanje. Pogodbo so podpisali zastopnik delavcev, zastopnik Delavske zbornice in funkcionar delavske organizacije, in sicer 7. julija. Po tej pogodbi bi moralo podjetje plačevati delavce za iztovorjenje kamena in prevažanje po 120 Din za 10 m³. Delavci so se začeli pritoževati, da se podjetje ne drži pogodbe. Včeraj jih je poslalo delat v strugo in prevažanje kamena oddalo drugim delavcem, kakor so je javili. Zato so nastopili včeraj popoldne vsi delavci solidarnostno stavko, a novi akordanti so hoteli delati in so se pritožili, da jim stavkajoči ne puste delati. Zato so posredovali zastopniki oblasti ter pozvali delavstvo naj ne povzroča nemirov in naj začne delati ali se pa vrne domov. Delavci so se vrnili na delo in tako je bila stavka končana v treh urah.

Iz Zagorja

Nesreča v kopališču. Kopalci izrabljajo še zadnje dneve za kopanje, kajti večerji so že precej mrli in bo kmalu tudi to dobroto konec. V torek je napravilo več očišč iz Trbovelj pod vodstvom nekoga dabovalca izlet v kopališče Medija-Izlake. Nesreča je hotela, da je nekdo dečka padla s terase na cementna tla in si pretresla možgane. Poškodovani zdravnik iz Zagorja ji je nudil prvo pomoč.

Z občinske deske. Srečno načelnstvo v Ljaki razglaja, da se sprejemajo učenci v kmetijsko šolo na Grm pri Novem mestu in učence v gospodinjstvo šolo v Mali Lo-

ki. Interesanti dobe podrobna navodila v ob činski pisarni v Zagorju, oddelku I. Občina Zagorje pomorno posla vas moška v starosti od 18. do 50. let, da se ob imelitvi iz občine zanesljivo aglaše na občini, vsajki oddelki ter dajo točen nalog novega bivanja, ker zapadejo v nasprotnem primeru kazni. — Davčna uprava v Litiji posla vas davčno zavosenco, ki še niso poravnali zasotnih davkov, da jih plažajo najpозnejše do 25. avgusta, ker bo po tem roku začela davčna uprava po svojih organih davek prisilno iskatjati.

Abrahama je srečal

Jesenice, 13. avgusta. Čvasta gorenjska korenina g. Ivan Biskup lemi trgovce, mlinar in posestnik, praznuje danes 50letnico svojega rojstva in srebrno poroko.

Jubilant je vedrega značaja, starosta Sokoleškega društva Žirovnica Breznica, ustanovni član in podpredsednik pevkega in tamburaškega društva »Stole«, predsednik občine Breznica, ker kot tak uživa dober glas in velik ugled kot vzoren gospodar. Istočasno praznuje svoj god njegova žena gospa Marija, vzorna mati in gospodinja ter navdušena Sokolica.

Slavljenca je sokoleško društvo Žirovnica s sodelovanjem pevkega in tamburaškega društva »Stole« priredilo podoknico z impozantno baklado in godbo ter mu ob navdušenem vzklikanju velikega števila občinov čestitalo k izrednemu jubileju. Čestitkam se pridružujemo tudi mi.

Večni požari na Dravskem polju

Ptuj, 13. avgusta.

V zadnjem času se dan za dnem množijo požari na Dravskem polju in gasilci so vedno na nogah. Ljudje se vprašujejo, kako je mogoče, da je na Dravskem polju toliko požarov, ki ostnejo po večini nepojasneni. Požari se ponavljajo leto za leto. Dojem so v drugih krajih zelo redki.

Ti dni je zopet začelore nebo v Spodnjih Jabanah. Okoli pomoči je začelo goriti gospodarsko poslopje posestnika Raša. Zaradi vetra pa se je ogenj še razširil na sosednja poslopja posestnikov Umka Jerneja in Franježa Franca. Razen poslopij so zgoreli tudi vsi poljski pridniki in gospodarsko orodje. Zgorelo je tudi nekaj perutnine in živine. Pri gašenju pa je za dobita hude opekline posestnika Elizabeta Umak, ki so jo morali prepejati v ptujsko bolnico. Skupna škoda se čeni na okroglo 150.000 Din. — Drugi požar je izbruhnil kmalu za tem pri posestniku Jožetu Pavlu v Strazgojcih. Tudi tu je ogenj vpepelil gospodarsko poslopje z vso zalogo, da znaša škoda 10.000 Din. — Tretji požar pa je izbruhnil pri posestniku Drevenčniku Jožetu pri Sv. Lovrencu na Dr. p. ter se razširil tudi na sosednje poslopje posestnika Planinška. Obema so poslopja pogorela do tal. Vsi poljski pridniki, ki so jih komaj spravili pod streho, so uničeni. Škoda se čeni na 30.000 Din.

Ljudje govorijo, da je zadnja dva požara zanetil sosedov sinček, ki ima posebno vsejdo do zažiganja hiš ter se je celo napram ljudem izrazil, kje bo pridod. nje gorilo. Orožniki so fanta prišli in prajmal je, da je zažgal. Zadevo ima v rokah sodišče.

Številni požari na Dravskem polju da jo zelo mnogo misliti in bi se morale od časa do časa organizirati varnostne patrulje. Mislimo, da bi v tej stvari lahko ukrenile tudi zavarovalnice nekaj, saj one največ trpe. Z razpisom primerne nagrade za izsleditev požigalca bi požari gotovo stasoma nehali. Gotovo ni tu ščrva samo zlobna roka.

Iz Ptuj.

Nevibte. Tudi v Ptuj smo imeli v sredo okoli poldneva silen vihar, ki je prihrumel nad Ptuj šez Slovenske gorice. Nebo se je nenadoma stemnilo, tako da so ljudje morali prigrizati električno luč. Dež se je vili kakor iz škafa, a je k sreči nalive trajal le malo časa. Hujša nevihta pa je morala biti v Slovenskih goricah in Haložah, ki pa ni napravila škode. Tudi včeraj nismo bili brez nevihte. Vse kaže, da je konec kopalne sezone, ki pa je bila letos itak zelo kratka.

Motorna dirka v Ptuj. Agilni SK Drava pripravlja za Ptuj veliko senzacijo, ki bo prva te vrste pri nas. Dne 6. septembra priredi motorno dirko, za katero vlada veliko zanimanja. Sodeloval bo tudi motorni klub »Pohorje« iz Maribora. Dirkalno se bo na 6 km dolgi progi.

Rimske zlatnike je našel nedavno banovalski česar Vrečer Jakob v bližini svojega stanovanja. Našel je šo prav dobro ohranjena zlatnika, ki izvirata iz dobe rimskega cesarja Valentiniana. Vrečer je pred tremi leti našel na istem kraju tri zlatnike. Vse zlatnike je izročil ptujskemu muzeju, ki jih je uvrstil med svojo zbirko.

Nemški izletniki v Ptuj. Pred tremi dnevi je vozil skozi Ptuj eleganten avtobus iz Nemčije 35 potnikov, ki so na potovanju skozi Čehoslovaino, Madžarsko, Jugoslavijo in Avstrijo. Potniki so se v Ptuj sdržali do posne popoldanske ure ter si ogledali zgodovinske znamenitosti našega mesta.

Napad. Posetnikov sin Alojzij Gorican iz Sikol se je vračal proti večeru domov, na cesti pa ga je kar na lepem napadel neznan moški ter mu z nožem prisadel težko rano. Gorican je moral iskati zdravniške pomoči v ptujski bolnici.

S koleca je padel. Delavec Ivan Petek iz Hajdine so je to dni peljal s kolesom po opravkih. Med vožnjo pa je zavolil na kamen, in mu je kolo spodrslo, da je padel. Pri padcu je dobil težje poškodbe na glavi in je obišel nezavesten ter so ga morali s rešilnim avtomobilom prepeljati v ptujsko bolnico.

Tujski promet na Dolenjskem

Novo mesto ima letos precej letoviščarjev — Slabe ceste odvračajo tujece

Novo mesto, 14. avgusta.

Ne samo Gorenjska, temveč tudi glede tujskega prometa zapostavljena naša Dolenjska je pričela po malom pridobivati na tujem prometu. Zadnje dni je prišlo v naše mesto na oddih več gostov in sicer iz Zagreba, Sarajeva, Siska, Beograda in Vojvodine. Pa tudi iz našega Primorja imajo nekaj gostov. Večina teh je prišla k nam na privatno iniciativno posetnika in trgovca g. Draga Hadla. Vsi so se nastanili pri privatnikih. Tuji se pri nas prav dobro počutijo, so zadovoljni in se o vsem pohvalno izražajo. Prehvaliti ne morejo prelepe okolice, ki je bogata na romantiki, vsa posejana z griči in holmci, zlasti na severu obdani z vinogradi. Pa tudi našo Krko imajo za redkost, ki je pripravna za vse vrste vodnega sporta.

Znani angleški diplomat, žurnalist R. H. Bruce Lockhart, ki je prepotoval Dolenjsko vzdolž Krke, opisuje vtise svojega potovanja zelo laskavo. Za Krko pa pravi, da je to vodovje, kakršno si človek predstavljajo le v sanjah. Tudi mi smo mnenja tega Angleža in ugotavljamo, da se Dolenjski vse premalo zavedajo, kakšne naravne zaklade jim nudi njihova zemlja. Te je treba le izkoristiti. Tuji so izjavili, da bodo poneli glas o lepoti Dolenjske na povratku v svoje kraje in da bodo drugo leto pripeljali s seboj na odmor še svoje znance. Tako propaganda za naše kraje bo tudi najuspešnejša in bo privabila k nam vsako leto več gostov. Smarjske toplice s svojo divno okolico in čistim ozračjem so letos nekam bolj obiskane kot običajno druga leta. Uprava ima najavljeneh precej imencev, zlasti Nemcev, Avstrijcev in Čehov. Zelim, da bi tudi ti odnesli od nas lepe vtise, od katerih je odvisno vse drugo. Lepo število gostov imajo tudi Dolenjske toplice pri Straži. Trenutno je tam 131 gostov. Vseh skupaj pa je bilo do sedaj 600 gostov. Glavni dotok gostov pa daje v tekočem mesecu. Da so toplice iz zdravstvenih ozirov zelo na dobrem glasu, katerih sloves gre preko mej naše domovine, pa priča dotok gostov iz inozemstva.

Pri vsem tem za nas razveseljejev pojvu pa se ne moremo izogniti kritiki cest, ki pridejo glede tujskega prometa prve v postev. Omeniti moramo cesto iz Novega mesta na Toplice. Ta cesta je zelo zanevarjena, predvsem v odseku Vavta vas - Toplice. Tu so potrebna njuna popravila.

Iz Maribora

Mariborski šoferji se organizirajo. V sredo zvečer se je v dvorani Delavske zbornice v Mariboru vršilo dobro obiskano zborovanje mariborskih šoferjev, ki ga je sklical gospodarski odsek Narodno strokovne zveze. Zborovanje je vodil g. Josip Pečnik, ki je obravnaval pomen organizacije šoferjev ter pozival k složnemu delu za izboljšanje prilik šoferskega stanu. Govornik je v stvarnem izražanju poudarjal potrebo organizacije v združenju, tako da bi šoferji sami v združenju oskrbovali konzumente z oljem in bencinom. Šoferji morajo dobiti tudi svoj lasten dom. V tem smislu je bila sprejeta tudi občina resolucija.

Šolstvo. Nižji tečajni izpit bo na državni klasični gimnaziji v Mariboru 25. avgusta ob 8. Višji tečajni izpit 25. avgusta ob 8. pisnemo, 26. avgusta ob 8. pa ustnemo. Drugi popravni in razredni izpiti se začnejo 27. avgusta ob 8. Podrobni načrt je v šolski veži. Vpisovanje se bo vršilo po sporedu, kakor je objavljen v letnem izveščju.

Mladenka peš iz Maribora na Sušak. Znana sportistka Dunajčanka Thea Fischmeister, ki je v Mariboru na počitnicah, se je nedavno podala peš na Sušak in prehodila to dolgo pot v šest in pol dnevih. Mladenki gre za to vztrajnost vsekakor priznanje.

Franc Belak izročen sodišču. Tretji soudeleženec pri umoru Strajnskega v Mejni ulici Franc Belak je pri zaslišanju priznal, da sta se s Kolerjem razgovarjala o umorjenčevem denarju, vendar pa taji, da bil koga nagovarjal k umoru. Belaka so včeraj vkljenjenega v avtomobilu prepeljali v sodne zapore tukajšnjega okrožnega sodišča.

Smrtnim poškodbam podlegla. Poročali smo, da je te dni neznan avtomobilist v Koških povozil 70letno prevzičkarico Terezijo Očkerlovo, ki je zadobila smrtno poškodbo. Nesrečnica je včeraj po večernem trpljenju v mariborski bolnici izdihnila.

Smrt pod avtomobilom. Na cesti blizu Slovenjgradca je neki avtomobilist iz Zagreba povozil 25letnega hlapca Josipa Repnika, ki je v usodnem trenutku s kolesom privozil z dvorišča na cesto. Repnik je dobil nevarne poškodbe po vsem telesu in so ga morali nezvestnega prepeljati v slovenjgraško bolnico, kjer pa je kmalu podlegel smrtnim poškodbam.

V kamnolomu ga je poudsulo. V nekem kamnolomu v Ribnici na Pohorju se je včeraj dopoldne pripetila huda nesreča, ki bi stala delavca Leopolda Repata skoraj življenje. Ko je bil zaposlen v kamnolomu, se je usul na plaz gramoza in ga do pasu zasul. Nearečnejši so takoj priskočili na pomoč tovariši in ga rešili nevarnega obema. Repatec, ki ima hude notranje poškodbe in zlomljeno levo nogo, se zdravi v tukajšnji bolnici.

Smrten padec stotnika. V torek zjutraj je padel v Bidežu pri Slov. Bistrici s sklednja 70-letni prevzičkar Anton Rober in umrl običaj.

Kupuj domače blago!

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Petek, 14. avgusta katoličani:

Evzebij

Jutri: Sobota, 15. avgusta katoličani:

Vel. Smaren

Pojutrišnjem: Nedelja, 16. avgusta katoličani: Sv. Rok

DANASNJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Zaprt
KINO IDEAL: Sorrell in njegov sin
KINO SLOGA: Mis general
KINO UNION: Mladi grof
KINO MOSTE: Pri belem konjičku (otvoritev seije ob 20)

PRIREDITVE NA PRAZNIK

KINO MATICA: Zaprt
KINO IDEAL: Sorrell in njegov sin
KINO SLOGA: Mis general
KINO UNION: Mladi grof
KINO SSKA: Zeleni domino
KINO MOSTE: Pri belem konjičku
Sokolski gledališki oder Ljubljana-Vit: »Celjski grofje« ob 20.30 na prostem (letno telovadišče)

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO MATICA: Zaprt
KINO IDEAL: Sorrell in njegov sin
KINO SLOGA: Mis general
KINO UNION: Mladi grof
KINO SSKA: Zeleni domino
Sokolski gledališki oder Ljubljana-Vit: »Celjski grofje« ob 20.30 na prostem (letno telovadišče)

DEŽURNE LEKARNE

Petek: dr. Picoli, Tyrševa cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62 in Gartus, Moste-Zaloška cesta.

Sobota, nedelja: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkovo ded. Mestni trg 4 Ustar, Selenburgova ulica 7.

Postani in ostani član Vodničkove družbe!

Dijaška Mala antanta

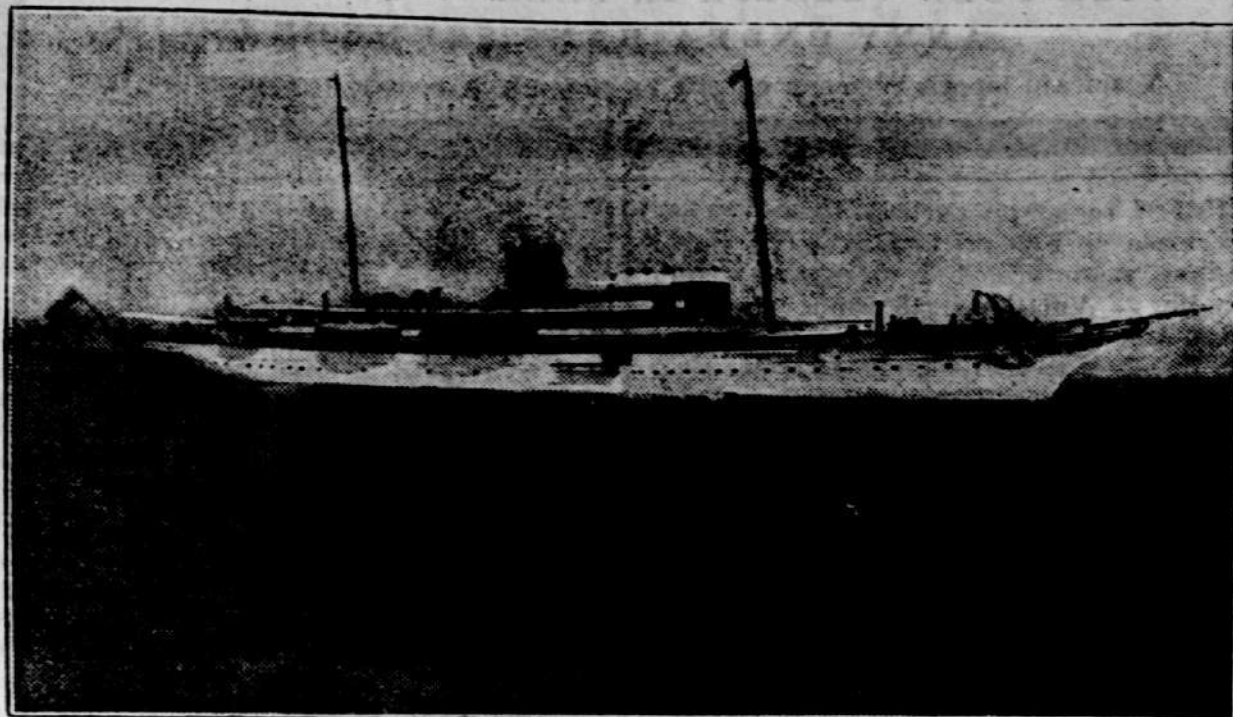
Ljubljana, 14. avgusta.

Poročali smo že, da se je v sredo pričelo v Beogradu zborovanje dijaške Male antante, ki bo trajalo do 17. t. m. Najprej so se zbrali delegati na Bledu, potem bodo po zborovali v Zagrebu in Beogradu. Obravnavali bodo politična vprašanja, ki pridejo potem pred kongres mednarodne dijaške konferencie (Cie). Kongres se bo vršil od 19. do 27. avgusta v Sofiji, istočasno s kongresom vseslovenske zveze medicincev.

Gre za to, da nastopi dijaštvo Male antante v Sofiji kot krepka enota s točno začrtanim enotnim stališčem napram vse aktualnim dijaškim problemom. Na zasedanju bo določeno tudi program bodočega kongresa dijaške Male antante, ki bo sklican še letos v Bukaresti pod predsedstvom princa Cantucuzina, znanega rumunskega letalca. Člani sveta dijaške Male antante je sprejel na Bledu knez namestnik Pavle. V ponedeljek odpotujejo na Oplenac, kjer se poklonijo spominu blagopokojnega kralja Aleksandra I.

Angleški kralj v Dalmaciji

Pozneje namerava posetiti dalmatinska mesta, zaenkrat pa ga najbolj zanima življenje ribičev in ribolov

Kraljeva jahta »Nahlin«

Šibenik, 13. avgusta. Angleški kralj Edvard VIII. je zbudil svoj prihod na naš Jadranski zaliv. Vse Evrope za Dalmacijo, kjer je zadnje dni vse na nogah. Zanesljive vesti o kraljevem križarjenju po morju je težko dobiti. Okrog jahte »Nahlin« in njenih visokih gostov se pleče cel misterij in celo novinarji si ne znajo pomagati, tako strogo tajna je smer njene vožnje. Ni še jasno, kakšna je zveza med motorno jahto »Leander« in jahto »Ryone« ter »Nahlinom«. Baje je na »Leander« okrog 20 dam iz najvišjih londonskih krogov. Ta družba se je preselila na »Nahlin«, ko je kraljevska jahta odplula iz Šibenika. Potem je »Leander« krenil proti jugovzhodu najprej s Split in dalje v Dubrovnik. Na nji je zdaj samo nekaj potnikov, ki so pa zelo molčeči. Vesti o zvezi njihove jahte s kraljevsko jahto ne potrjujejo.

Tudi o jahti »Ryone« se govori, da je v zvezi z »Nahlinom«. Angleški kralj je zelo dobre volje. Ribiči govorijo zdaj samo o njem. Nekateri pripovedujejo, da se je kralj z vsem svojim spremstvom izkrcal na eno izmed pustih otočkov, kjer so imeli visoki gostje kuskusko. Ta otoček dobi baje ime po angleškem kralju. Tu so se baje sestale visoke družbe vseh treh jaht. Angleški novinarji posebno pazijo, katere dame so v kraljevem spremstvu in kako so oblečene. Ni izključeno, da bo miss Simpson z našega Jadrana a svojo toaletto diktirala, kako se bodo Angležinje iz vsake družbe oblačile na počitnicah. Tudi okrog miss Simpson se pleče misterij, ki mu novinarji ne morejo do živega.

Ob prihodu angleškega kralja v Šibenik se novinarjem ni posrečilo fotografirati dam v kraljevem spremstvu. Niti angleški novinarji niso mogli doseči tega cilja, čeprav bi plačali za fotografijo miss Simpson in kralja na jahti težke tisočake. Samo letalski reporter »Daily Sketch« je na kolodvoru v Salzburgu skril fotografiral kralja in miss Simpson ter odšel s to dragoceno sliko v terek v London. To je največja reporterska sen, zacetja o angleškem kralju na Jadranu. Reporter je dejal, da pomeni ta fotografija cel kapital. Angleški in ameriški novinarji stanujejo v Splitu večinoma v hotelu »Savija«. Kraljeva nagibila okolica pripoveduje, da je Edvard VIII. zelo navdušen za lepote našega morja. Čeprav je bilo prvotno določeno, da se odpelje v Dubrovnik, mu križarjenje med otočki sred.

njeja Jadrana tako ugaja, da zaenkrat nima namena napotiti se proti Dubrovniku.

Jugoslavija je bogata

Jahta »Nahlin« je bila zasidrana do srede do 10 v zalivu Maslenice v podvelebitskem kanalu, odkoder je krenila proti zalivu Zrmanje. Tu je angleški kralj lovil ribe. Ujel je veliko postrv, privezal na njo znak in jo spustil nazaj v vodo. V sredo popoldne je bila jahta pred Novim gradom. Kralj je odšel na obalo, kjer se je pogovarjal z ribiči. Kupil je nekaj storžev koruze, ki so mu jo spetki in jedel jo je z velikim užitkom.

Jugoslavija je bogata na poljskih pridelkih in izvaja mnogo kuruze. — je dejal kralj nekemu kmetu, ki zna angleško, ker je bil v Ameriki.

Iznajdljivost dveh fotografov

Dva domača fotografa sta imela izredno srečo, da sta se mudila v Novem gradu baš ko je prišel tja angleški kralj. Že tri dni sta z motociklom in motornim čolnom drvela po vsem severnem Jadranu za kraljevsko jahto. Ko sta jo opazila blizu Maslenice, sta si brž izposodila težko ribiško ladjo, oblekla ribiške jopice in odvešala proti Maslenici. Kraljevo spremstvo se za ribiča ni zmenilo. Baš ko se je ribiška ladja približala jahti »Nahlin«, je stopil angleški kralj v čoln in se odpeljal proti obali. V naslednjem hipu sta ribiča nastavila aparate in napravila več slik, kako sedi kralj v čolnu, kako vešala in kako se izkrcava. Za podjetnima fotografoma so jo brž ubrali angleški novinarji, da bi dobili slike.

Iz pred Novega grada je krenila kraljevska jahta v Planinski kanal, dalje proti Biogradu, kamor je prispela večerj opoldne. Tu je ostala dobri dve uri, potem je pa krenila v zaliv Brgulje, imenovan po istoimenskem otočku sredi zaliva. Mnogi domačini in tuji novinarji, ki so bili zapustili Šibenik in odpotovali v Split, so se ponovno vrnili, od kod lažje spremljajo kretanje kraljevske jahte. Londonški listi seveda še vedno obirno pišejo o križarjenju kralja po našem morju in poročajo, da namerava posetiti Split, Dubrovnik in še nekatera druga dalmatinska mesta. Zaenkrat se pa še najbolj zanima za življenje ribičev in ribolovov.

napora, koliko snoja in krvavih žuljev in koliko življenj je terjalo to gigantsko delo predno je akosi predor in po progi stekla prva lokomotiva preko slovenske zemlje tja na sinje morje.

Jesenice so bile med gradnjo predora, proge in kolodvora pribežališe tisočih, ki so tu za nekaj let našli čedno eksistenco. V trumah so prihajali iz vseh dežel bivše monarhije, a tudi iz Italije, Macedonije in Albanije, kasneje pa še židje iz Poljake. Prihajali pa so tudi trgovci, gostilničarji in obrtniki, ki so si na Hrušici postavili zasilne barake in šotore. Nastala je cela vas. V veliki naglici so gradbena podjetja začela graditi hiše za stanovanja nameščenecv in za pisarne, barake za delavce, delavnice, bolnice itd. Prišleci so zgradili in otvarjali gostilne, kantine, vinotoče in obrtne lokale, ki so rasti kot gobe po dežju. Iz zemlje, ki so jo vozili iz predora, so se začeli širiti ogromni nasipi, ki so se vedno bolj bližali Jesenicam in novemu kolodvoru. Po visokem pobočju hriba Zerjavca in Mirce so zgradili v naglici gorsko ozkotirno električno železnico, po kateri so iz kamnoloma v Mirci vozili ogromne kvadre jese-niškega marmorja, s katerim so obokali predor. Po gorenjski železnici so vozili vlakci natovrjeni z dvigali, vrtnalnimi stroji, sesalkami, motorji, lesom, opeko in drugim gradbenim materialom. Vozniki, trgovci in gostilničarji so služili lepe denarce, vino je teklo od miz, zlasti ob plačilnih dnevih. Najbolj so odrezali židje iz Galicije, ki so kmalu prevzeli vse vožnje in jih potem oddajali domačinom, ki so komaj zaslužili za sok in sol. Za židje so bile Jesenice objubljena dežela kot Kalifornija v času, ko so kopali zlato. Po dolgih petih letih trdega dela je bil predor prevrtan in obokan, proga in kolodvor dograjena in slovesno izročena javnemu prometu.

Dne 19. julija 1906 je bila slovesno otvoritev proge in ogromnega jese-niškega kolodvora. Tiste dni je prišlo na Jesenice ogromno ljudi od blizu in daleč, da prisostvujejo tej veliki slovesnosti in da vidijo najvišje

reprezentante mogočne monarhije. Prihajale so številne korporacije z razvitimi zastavami, da na povelje od zgoraj javno manifestirajo za nemški značaj kraja. Kmalu je privozil dvorni vlak s prestolonaslednikom Franc Ferdinandom in njegovo številno suito. V njegovem spremstvu so bili ministri, generali in cela vrsta civilnih in cerkvenih dostojanstvenikov. Zagrmeli so strelji, godba je zaigrala cesarsko himno, zaorili so klici Heil, Hoch in Glück-Auf, ki pa so jih močno prevpili Živio in Nazdar klici ogromnih množic domačinov.

Prestolonaslednik je po pozdravih in ceremonijah obšel korporacije in društva vzdolž perona. Vsakega vodnika je vprašal, koliko članov šteje njegova edinica in koliko jih je že odslužilo vojaško službo. Za tem je vstopil v dvorni vlak, ki ga je z vsem spremstvom odpeljal na Bled, Bohinj, Gorico, Trst.

Po dograditvi perona, proge in kolodvora se je zunanje lice Jesenic in okolice močno spremenilo. Namesto prejšnjega malega kolodvora in skromnega postajnega poslopja, smo dobili kolodvor, ki je po svoji površini večji od ljubljanskega in postajno poslopje, ki je eno največjih in najlepših v državi. Po otvoritvi je burno življenje na Jesenicah in na Hrušici kmalu utihnilo. Podjetniki, inženjerji, mojstri minierji in židovski prevozniki so kmalu odšli z lepim premoženjem na sever, izčrpani siromaki pa na jug države. Dne 20. avgusta so izgubili najlepšo zemljo in nekateri prišli skoraj na nič. Tuji trgovci in gostilničarji, ki so dobro znali izrabiti konjunkturo so se vdrli v zemljo, domačini pa so večinoma ostali praznih rok.

Hrup je utihnil. Nastopila je doba tihega, neumnega in solidnega dela. Nova železnica je prinesla v naše kraje novo življenje, začelo je procvitati gospodarstvo in se širiti kultura. Jesenice so postale čedno mesto, veliko industrijsko središče in važno mednarodno železniško križišče znano daleč po Evropi.

Jubilejno delo mojstra Sternena

Včeraj so odkrili v frančiškanski cerkvi njegove veličastne freske na stropu

Ljubljana, 14. avgusta.

O sv. Mateju bo prof. Sternena star že 65 let. S 15. leti je šel v Gradec na umetnorbno šolo in tako lahko rečemo, da je akademski slikar Matej Sternena že

POL STOLETJA SLIKAR

Mlad je bil, ko je poslikal trnovske cerkev v Ljubljani. Še danes mu dela čast to prvo veliko njegovo delo. Z njim je stopil ob Quaglia, Jelovška, Langusa in Jurija Subica ki so s svojimi deli okrasili stropove in deloma tudi stene šentlavske, šentpeterske, frančiškanske in šentjakob-ske cerkve. V frančiškanski cerkvi pa te-daj, ko je Sternena poslikal trnovsko cerkev, ni bilo več Langusovih fresk na stropu, ker jih je po potresu z olinatimi barvami prepleskal Avstrijec Kestner prav po obrtniški, da Langusove umetnine ni ostalo nič več. Ta olinati opisek se je pa naravno naglo okrušil in odlošil z zidu. Ter popolnoma razdeljal tudi Langusove freske pod seboj. Že 1. 1933. so frančiškani poklicali Sternena, ki je odkril in rešil domala vsa dela starega slikarstva v Sloveniji in mnogo tudi v Dalmaciji ter po drugih deželah, naj restavrira tudi Langusove freske po kapelah cerkve Marijinega Oznanjenja. Jeseni 1934. je bil s tem delom gotov, malo prej je pa v Ljubljani spet popolnoma oživel sgrafite v mestni hiši in ji tako vrnil najdragocenejši že izgubljeni biser.

Lansko pomlad so v frančiškanski cerkvi postavili odre pod strop presbiterija, že jeseni so jih pa prestavili pod še daljši in širši strop ladje, ker je mojster Sternena že v 3 mesecih pokrnil 600 m² svoda v presbiteriju s svojimi novimi freskami. Samo glavna slika »Marijino Vnebovzetje« je 6 m široka in 17 m visoka ali dolga, okrog nje je pa širok okvir z evangelisti in angeli, a na steni nad velikim oltarjem še slika Matere božje med frančiškanskimi svetniki. Razen okvirja in slik v njem, kar je po želji naročnikov deloma posneto po tam še kolikor toliko ohranjenem Langusovem delu, je pa vse drugo povsem novo Sternenov delo, kjer ni prav nič Langusovega niti v kompoziciji niti v barvah. To Sternenov delo smo do včeraj vse skrajno upravičeno smatrali tudi po kvadratni za največje delo slovenskega stenskega slikarstva zadnjih 100 let.

Od včeraj pa, ko so pri frančiškanih podrti tudi odre izpod ledjanskega stropa, mojstra Sternena po pravici imenujemo za

NAJVEČJEGA SLOVENSKEGA FRESKANTA SLOH.

Mojstra Jernej iz Loke in Janec iz Ljubljane, Jelovšek s Turkom in Jamnikom Lavarji s Pokošnikom in učenci. Langus in Wolf ter Subici in tovariši mu čestitajo, a Quaglia mu, vesel nesprejema, odstopa svoj tron.

Ko mojster zaključuje svoje 65. leto in obhaja jubilej polstoletnega dela za slovensko umetnost, ne sprejema darov od nas, temveč nam sam poklanja najzelojši plod svojega petdesetletnega truda in bojev, svojega hrepenenja in sorenja. Velikano Marijino krunanje! Hvalimo ga in občudujemo. Odkritost, ki je naša hvaležnost in veliko je spoštovanje, ki pričanja naše glave pred mojstvom, ki umetnine in vse se nam zdi, da ni več treba nikogar, ki bi mu položil venec na glavo. Ostimo: To je njegovo krunanje!

KRONANJE MARIJINO

je dolgo 20 m in 8 široka, a na svodu nad kruno je slikana Mati božja z Jozefi.

kom, ki jima igrajo angeli in kralj David ter ju povečujeta dva frančiškanska svetnika. Tudi ta freska je 7 m široka in 6 m visoka, okrog in okrog obeh slik je pa Sternena poslikal svod z bogatim okvirjem s slikami iz Marijinega življenja ter z ljubimi angeli, ki imajo v rokah atribute Marijinega krunanja in Kristusovega trpljenja. Vse ogromno delo je popolnoma Sternenov v barvah in kompoziciji ter se prav nič ne naslanja na Langusa ali Kastnerja razen po naslovu. V 30 m dolgi ladji je prof. Sternena poslikal 700 m² v 4 mesecih, od tega mu je pa še stavka stavbenega delavstva vesela dober teden, da je okrasil a freskami v pilastr 7 mesecih okrog 1300 m². Edino pet omenjenih stavba je imel pomočnika F. Jona ter strelčaja in seveda tudi zidarja Sinčiča, ki mu je sproti prav spretno ometaval zid. Zelo zadovoljen je pa mojster tudi s stavbenikom Miroslavom Zupanom in njegovimi uslužbenci, ki so mu postavili tudi ogromne, a popolnoma varne odre, da ni bilo več čas niti najmanjše nesreče.

Sedaj pa še prečitašmo, KAJ PRavi MATEVŽ LANGUS.

Takole je napisal na zid ob orglah in podpisal:

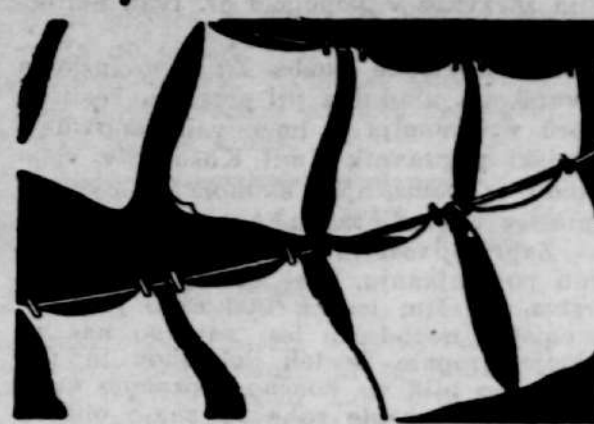
G. fajmošter in ključarji so neutrudno fkerbeli in miloferzhni dobrotniki so pomagali, da sim v letu 1845 dve ftranfke kapele, od leta 1848 do leta 1855 pa zelo Zerkev fmalal, Mathäus Langus.

Za postizkanje skoraj iste ploščke je torej stari umstir Matevž rabil polnih 7 let, naš Matevž pa le pilastr 7 mesecov! Pa vendar močda tudi nagrada ni v tem razmerju? Tudi s tem bi morali prav za prav računati pri oceni, da je Langusovo delo le od daleč mogoče primerjati s Sternenovim umetnino. Časi so pač elabi in ni več toliko »milofeznih dobrotnikov«.

Magr. Steska piše o Langusu, da so mu vprav freske prikrajšale življenje. Ko je slikal svod frančiškanske cerkve in moral vedno kvilku gledati, čm je to delo napravljalo obilo težav. Bil je že v 63 letu. Se preden je delo popolnoma dokončal, je moral čopit odložitvi in oditi v Rogatec. Po dveh tednih se je vrnil, toda bolezen se mu je abujala in 20. oktobra 1855. je umrl za črvenim legarjem: ljudje so govorili: za kolero.

Magr. Steski samo še dodajamo, da je Langus umrl ali celo ločal še na mrtva.

'Kakor novo je -perilo!'- saj je oprano z Gazelo!

TERPENTINOV - MILO
GAZELA
pere res lepo belo

škem odru ob slovesnosti pri odkritju fresk, ki je zanje dal življenje.

Naš Matevž je pa šibek, že mnogo let bolehen in še starši gospod, pa se že spet odpravlja v Celje v takomenovano nemško cerkev slikat in še drugam, obenem pa ustvarja mogočno monumentalno kompozicijo.

Odkod ta čudovita sila, ta neugnan razmah, ta vedno višji polet?

Vsako jutro se ob zori umiva v čudotvornem vrelcu in pozno ponoči si bladi razbeljeno glavo s to čarobno vodo življenja. Ta studenec prerorenja je pa samo — delo.

DELO JE POMLAJENJE!

To je skrivnostno mojstrovno geslo, ki neprestano spodbuja njegovo enagiljo in ga krepi, da z vedno večjimi močmi hli za svojim idealom in vladarico — za lepoto!

Samo za neznaica in lenuha je Lepota kruto božanstvo!

Takda je verna umetnika Mateja Sternena. Še dolgo naj ga vodi in daleč naj ga pelje, vedno višje in višje ki ciljem in zmagan!

Taka je pa čestitka prijateljev slovenske umetnosti jubilejnu delu!

Živilski trg

Ljubljana, 14. avgusta

Če govorimo o navalu na živilski trg, imamo vedno v mislih le prodajalce in ne kupece. Kupeev danes ni bilo v primerj s navalom miš ved na trgu kakor navadno. Gospodinjje so se alcer zalagale z živili na dva dni, toda živil je bilo na trgu okrog za teden dni. Vel prostori so bili zasodeni že pred 8. in prodajalke, ki so še vedno prihajale, so se iskale same prostore in reči je treba, da so bile bolj iznadljive kakor tržni organi. Živila so bila razstavljena tudi po tleh kakor v Orientu in uboge prodajalke so čepale pri njih tudi po orientalsko vdane v usodo.

Ker je danes razen glavnega tržnega dne še petek, so bile na trgu tudi ribe. Toda nekaterim gospodinjim ni menda niti prišlo na misel, da bi morale danes biti na jedilnem listu pastne specialitete. Morale ribe so tle dane poceni, a jih ni bilo mnogo, ker pač gospodinjje ne posegajo mnogo po njih. Skuse so prodajali po 18 Din na prej, sardelice po 12 do 14, tun po 20 Din kg. Poceni je bila tudi tako zvana donavska postrv, smuč, in sicer po 20 Din. Ščuk je bilo tudi dovolj po nespremenjeni ceni. Malo je pa bilo postrvi, ki so kakor vedno po 40 Din.

Na Pogačarjevem trgu je vsak dan še poseben trg za prodajo sadja na debele. Danes ga je bilo na vagono. Čedaje ved prihaja iz južnih pokrajin češpelj, a še vedno malo grozdja, ki so ga vendar danes že prodajali in tam po 6 Din kg. Najcenejše je sočivje. Tako so na pr. danes prodajali strohji fižol že po 1.25 Din kg, a gospodinjje so še vendar barantale ter so ga nekatere kupile celo po dinarju. Tudi pri cenah drugih vrst sočivja se je danes poznalo, da je bilo nenavadno mnogo blaga. Ne zadovoljne so pa bile gospodinjje zopet na perutninem trgu, ker so jajca povprečno po 75 par komad in ker tudi perutnina ni poceni, čeprav je je mnogo. Nekateri prodajalke so zopet našle toliko piščancev v kletke, da so se dušili. Tudi zaklane perutnine je bilo danes na prodaj več, a gospodinjje so očito postale zagovornice vegetarijanske kuhinje.

Z Jesenic

— Važna sportna prireditve. V soboto 15. avgusta pridejo na Jesenice delavski sportni klubi iz Ljubljane, Celja in Trbovelj, da se od treh dalje pomerijo na igrišču Kovinarja z domačim SK Kovinarjem za naslov delavskega prvača Slovenije in za krasen pokal Delavske sportne združbe. Grafika iz Ljubljane, Olimp iz Celja, Daak iz Trbovelj ter domači Kovinar bodo v skupno šestih tekmah po dva krat 15 minut pokazali svoje znanje. Tekme sodila ljubljanska sodnika Camernik in Vrhnovski vstopnina je za šest tekem propagandna 6 Din ter upamo, da bo sportno to prireditve polnoštevilno posetilo.

— Sokolsko društvo Jesenice priredi v nedeljo 6. septembra popoldne na svojem letnem telovadišču veliko javno tombolo s številnimi dobitki. Vsa društva iz bližnje okolice se s tem opozarjajo, da naj za ta dan opuste svoje prireditve.

— Fekalije naj se odvažajo poceni. V četrtak jutraj ob 8. ko je največji osebni vozovni promet na Lukmanovem trgu je peljal neki voznik fekalije naprej po Cez-zovi cesti. Ker je leena truga na vozu močno puščala je potem še dolgo neznožno smrdelo po cesti. Mestna občina naj prevažajo fekalije s takimii vozovi brez dan-prove, one, ki bi to prepoved krili pa drogo kaznuje. Kaj si bodo pa mislili tuji o naših razmerah, če ne bodo odstranili takih križnih nedostatkov.

Jubilej naše železnice

30 letnica bohinske železniške proge in jeseniškega kolodvora

Slovesna otvorila jeseniškega kolodvora v znameniti nadvojvode Franca Ferdinanda

Jesenice, 14. avgusta.

Minilo je 30 let, odkar je zgrajen karavanski predor, železniška proga po našem ozemlju in jeseniški kolodvor, ki je po svoji površini eden največjih v državi.

Graditev te planinske železniške proge je bila za bivšo monarhijo velikega gospodarskega in vojaškega pomena, saj je po najkrajši poti zvezal Dunaj in nemške pokrajine preko našega ozemlja z največjim avstrijskim trgovskim pristaniščem Trstom, ki je bil za monarhijo okno v svet.

Proga, ki teče po najlepših delih slovenske zemlje, je tudi za naše gospodarstvo

zelo velikega pomena. Odpela je krasote naše zemlje širokemu svetu, dalje bogastva naših gospodov in sile naših voda, katerih nismo takrat znali tako ceniti kot danes.

Predore in progo od Področice do Podbrda so gradila gradbena velepodjetja Gross & Comp. in Cekoni. Manjši sektorje proge so ti podjetniki oddali manjšim podjetnikom, tako, da se je delo hkratu vršilo na vsej progi. Starejši Jeseničani še dobro pomnijo, ko so v poletju 1900 zasadili prvo lopato pri gradnji dolgega predora na Hrušici. Koliko je bilo truda in

KINO UNION

—Te še niš ai, — pravi drugi. — Jaz sem pa na odru tako imenitno umiral, da je moral ravnatelj takej angažirati novega igralca.

Dragocena pridobitev za tujski promet na Dolenjskem

Ljubljana, 14. avgusta. Ob tej priliki ne bomo ponavljali že desetokrat premlelih resnic o tujem prometu in pozabljeni ter zapostavljeni Dolenjski. Dolenjska je vendar zdaj že odkrita, tudi v tujem prometu, pogoji za razvoj in napredek so dani. Govoriti je pa treba o resničnih pridobitvah za tujski promet, namreč o tistih, ki se ne uživajo pri prenehanju slovesa in ki jih še vedno ne znamo ceniti, zlasti še, ker se doslej nismo niti zavedali, da so v pravem pomenu besede dragocene. Tako n. pr. sicer dobro poznamo po imenu Zupanovo jama pri Grosupljem, le redki so pa, ki bi vedeli, da je ta jama edina vzorno oskrbovana in splošno pristopna pri nas in da je prejšnji mesec dobila tudi električno razsvetljavo. Le redki vedo, da se ta jama po svojih krasotah, ki so prav za prav odkrite šele zdaj, ko jih je razsvetlila električna luč, lahko kosa z najlepšimi jamami na Krasu. Po ogromni obsežnosti in ureditvi jo seveda prekaša Postojnska jama, vendar ne pretiravamo, če naglašamo, da je neokrnjena — lahko bi rekli intimna — lepota Zupanove jame nekaj edinstvenega med jamami, ki so pri nas splošno dostopne.

Zupanova jama: Glavna dvorana

Zato si jo oglejmo, in najprej se moramo seznaniti z njenim odkritjem. J. Permetu in Ponove vasi. Ponova vas je znana dolenjska vas, 3 km oddaljena od Grosuplje. Če bi ne bila odkrita Zupanova jama, bi ostala Ponova vas mnogim ljubljancem neznana, čeprav je Ljubljana tako blizu. Poda ne le Ponova vas, temveč tudi velik del Dolenjske, kajti kakor se začne ljudem v jami odpirati oči, tako so se jim tudi začele, ko so začeli obiskovati Dolenjsko. Zdi se ti, da začne pri Skofljici solnce sijati drugače. Barve so bolj žive in vesele, pokrajina vpliva s svojo mehko in vabljivo prerajajočo. Barve na Gorenjskem niso tako tople, tam ne najdeš takšne mirne, vesele pokrajinske uravnovesitve, temveč le hladno veličastnost gmoč, kjer prevladuje siva larva.

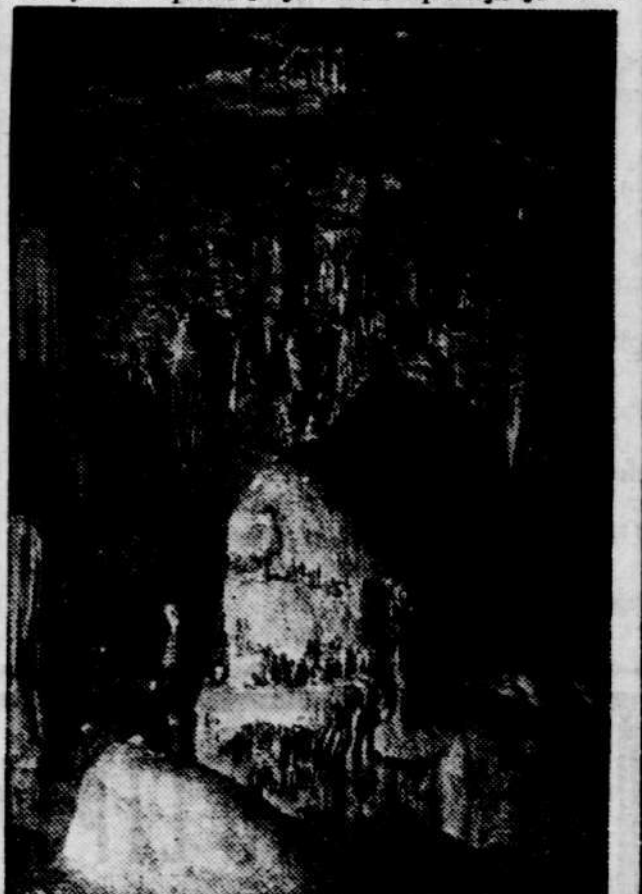
No, zdaj smo pri Permetu. Ljubljanci pravijo pri Zupanu, kakor so še vajeni od prejšnjih časov, ko je Perme Zupanov. Ena najlepših vaških hiš domuje na rebri nad drugimi hišami. Ob nji je gostilniški vrt. Vse je snažno in vabljivo, dočim se vas sama se ni dovolj zaveda, kaj zahteva tujski promet od nje, da bi vsaj skrla vse mlakuze in gnojnice tik ob cesti. Perme je zgorel, zelo razumen mož, pravi tip našega razumnega dolenjskega kmetja — a vendar bi težko našli med kmeti mnogo tako podjetnih ljudi, ki bi imeli tako globok smisel za tujski promet in zlasti še za jamarstvo ter sploh »novotarije«, kajti naš kmet je še posebno konservativen. Pa poslušajte Permeta! Naj vam pove, kako je že v mladih letih raziskoval krasni svet pod Taborom in kako je končno pred deseti leti (26. maja 1926) odkril jama, ki je došla po njem ime! Mož pripoveduje s pravim epičnim darom, kakor da čita našet roman. Ali ima tako velik pripovedniški talent ter pripoveduje vse podrobno po domišljiji ali pa ima izredno dober spomin. V prav dramatični trenutki so bili, ko je prebil prvič vso dan z dvema fantoma v jami. Spustili so se po lestvici v sedanjo srednjo dvorano in po več urnem iskanju v stranskih rovinah niso našli ničesar posebnega. Ko je pa Perme že stopil na lestev, da bi se vrnil, mu je spodrsnilo, ker je imel blatne čevlje in pri tem je tako za-

mahnil s svetilko, da je padla svetloba v tesen rov, odkoder je končno našel pot v glavno dvorano. Tam so raziskovalci osemletni spričo krasote, ki so jo prvič zagledali človeške oči. Pozabili so na čas in dom ter se zamudili tako dolgo v jami, da so jim začele ugašati luči. Tedaj pa niso več dobro vedeli, od katere strani so prišli. Vendar so končno našli izhod in prišli iz jame, ko je bila zunaj že glotoka noč.

Toda Perme vam bo tudi povedal, kako je raziskoval jama naprej, kako so zvezali splošno znano jama Ledenico po 34 m dolgem predoru — vrtali so tri zime akosi živno skalo! — kako so odkrili srebrno dvorano, kako je bilo ustanovljeno društvo za vzdrževanje jame in kako je končno jama dobila električno razsvetljavo. Lesti osem let niso mnogo pisali. In menda še ni nihče zapisal, da je bilo z deli v jami, še preden je bila napeljana elektrika, okrog 250.000 Din stroškov in da je veljala napeljava elektrike do jame 65.000 Din. Stroške za napeljavo elektrike v jami je treba še prileti. V splošnem tudi ni znano, da so med etažami v jami betonirane stopnice. Material so dovažali več kilometrov daleč. Le v naravnem rovu in glavni dvorani jih je še nekaj lesenih. Vseh stopnic je 303.

Kljub vsej lepoti in ureditvi bi jama ne imela tako velikega pomena za tujski promet, če bi ne bilo tako lahkega dostopa. V začetku vhod ni bil tako zložen. V stopni srednje dvorane je bila vhodna odprtina in do tal je nad 20 metrov globoko, zato so bile lesene stopnice precej strme in nekateri so se jih bali. Iznajditelj Perme pa ni le odkril jame, temveč je tudi iznašel vhod v njo. Marsikateremu strokovnjaku bi se to ne posrečilo. Splošno znana jama je že od njega dni Ledenica, ki je okrog 120 m oddaljena od starega vhoda in približno 25 m nižje od tal srednje dvorane. Zdjaj je vhod skozi njo! Ledenici niso pripisovali nobenega posebnega pomena za tujski promet, ker nima mnogo kapnikov, odtodno so le pod visokim stropom, kjer jih niso mogli opaziti zaradi slabe razsvetljave, saj je strop do 30 m visoko. Do vhoda tla v Ledenico strmo padajo, kakor navadno pri takšnih jamah, kjer obileži tudi čez polje mrzel zrak (v Ledenici je 3 stopinje toplejše), tla pa padajo tudi do dna še precej globoko, do kamor drži 32 betoniranih stopnic. Kakor da stopaš v mogočno srednjeveško klet, Zarnice dobro razsvetljejo 80 m dolgo Ledenico. Najprej se tla vzpenjajo proti predoru, ki je nad 30 metrov dolg. Skozi drže betonske stopnice (90). Perme je hotel ugotoviti, ali je kakšna zveza med sedanjo srednjo dvorano in Ledenico in ker je vedel, da je Ledenica precej nižje, so v njej zakurili ogenj, da je bila polna dima, nakar so čakali, če se morda začne kaditi skozi špranjo v srednjo dvorano. In v resnici je dim prodril tja. Toda špranja je tako

tesna in nedostopna, da je niso mogli razširiti, da bi prodrli skozi. Pač pa so začeli kopati povsem nov rov med Ledenico in srebrno dvorano, ki so jo odkrili med srednjo dvorano in Ledenico. Sebrna dvorana je prav za prav okrog 50 m dolg horizontalni strop. Na levi in desni so pa kakor na razstavi snežno beli kapniki, najčudovitejši oblik tako gosti, da tvorijo pravo goščavo in ee ne moreš skozi nje priti, ne da bi jih polomil. Ko so instalirali žarnice, ee je delavec sletel, da bi se mu kapniki ne zatikali za obleko, in zlezal v ta čudoviti gozd, da je v njem zagnala električna luč. Vsa, ki si ogleda lopo-

Zupanova jama: Krstni kamen

tesna in nedostopna, da je niso mogli razširiti, da bi prodrli skozi. Pač pa so začeli kopati povsem nov rov med Ledenico in srebrno dvorano, ki so jo odkrili med srednjo dvorano in Ledenico. Sebrna dvorana je prav za prav okrog 50 m dolg horizontalni strop. Na levi in desni so pa kakor na razstavi snežno beli kapniki, najčudovitejši oblik tako gosti, da tvorijo pravo goščavo in ee ne moreš skozi nje priti, ne da bi jih polomil. Ko so instalirali žarnice, ee je delavec sletel, da bi se mu kapniki ne zatikali za obleko, in zlezal v ta čudoviti gozd, da je v njem zagnala električna luč. Vsa, ki si ogleda lopo-

te v srebrni dvorani, pravi, da so nepopolne, zato jih ne bom opisoval. Srednja dvorana, ki je bila prejšnje čase nekakšen vestibul, je lep rovd s visokim stropom. Kakor da si pod kupolo, ki jo krasijo pravilno bogastvo.

Toda doslej prav za prav še nismo ničesar videli. Iz srednje dvorane drži 25 betonskih stopnic, potem pa še več lesenih navzdol po naravnem rovu. Konec rova se izgublja v prepadi, toda mi zavijemo nazgor nekaj metrov in ob vhodu v veliko dvorano smo, kjer zagledamo najprej dva svečnika. Te oblike bi naj študirali arhitekti, zlasti oni, ki delajo načrte za kandelabre. Ko smo v veliki dvorani, veče nihče ne ve, kaj bi gledal, 65 m dolga, 35 m široka in od 15 do 25 m visoka. Toda dimenzije ne povedo ničesar. Čudovite kapniške tvorbe, razgibanost oblik, bliski, kakor da je vse posuto z dragotinami, oblike, ki v prav neverjetno vpadljivo sliko iz življenja, vse to zmede človeka in vrti se po premočih da bi si lahko vtisnil celotno sliko v spomin. Vse ti v trenutku zbledi v spominu, ko zapustiš jama, kakor prelepe sanje, čim

se zbudiš ter veš le, da je vse nepopolno lepo. V ozadju na Kalvariji se mi je zdelo, da sem zagledal orientalsko mesto. Vitki minareti kipe pod nebo nad oblačnimi kupolami. Na levi v ozadju se pa bližajo bričanti stebri kakor nekeki tron. Ob vhodu na levi je akrit najlepši zastor tega sveta. Globoko pod njim se blešči stega, da obiskovalci vprašujejo, če je aneg. V tej dvorani je tudi zvon, ki poje kot najčistejši bron, v bližini nad njim pa visi arce. Na steni so v reliefu jagnjeta kakor pri božičnih jaslicah. Na spomeniku neznanega junaka sredi dvorane je na relief mrtvaške glave. Iz velike dvorane drži kratek hodnik v malo dvorano, kjer je velikanski krstni kamen z Janezom Krstnikom, ob njem pa epi kralj Matjaž nezdravno spajne, a krona ni odločil, glavo mu tišči k tlom.

Zupanova jama je nedvomno ena največjih priljubljenosti Dolenjske v bližini Ljubljane in v resnici dragocena pridobitev po svoji ureditvi. In pomislite, dal nam jo je dolenjski kmet!

Svojo smrt je napovedala

Presenetljive duševne lastnosti mlade, lepe Francozinje
Berte Broignardove

Na mlado, lepo Francozinjo Berto Broignardovo lahko res gledamo kot na Pythio in Aphrodito v eni osebi. Iz Lyona prihaja vest, da je to lepo dekletu napovedalo svojo smrt. To je gotovo zanimiv pojav in mnogi znanstveniki obžalujejo, da je Berta Broignardova že mrtva, ker bi bila predmet znanstvenih raziskavanj. Zdjaj ne moremo reči, ali je bila to pri nji izredna grafološka nadarjenost ali pa samo čudna slutnja. Ni izključeno, da je imela večjo nadarjenost, nego samo grafološko. Zato se skoraj vsi veliki francoski listi bavijo v zvezi s prorokovanjem lastne smrti lepega dekleta z vprašanjem, da-li nima človek šestega čuta in dali ni izredna nadarjenost Berte Broignardove dokaz tega.

Njena mati je dobila pismo visokega državnega funkcionarja, ki pravi v njem: »To je bila zares Pythia in Aphrodita v eni osebi. To je najprikladnejše ime za to čudno bitje, ki se je žal tako zgodaj poslovilo od življenja na zemlji.«

Ko je ustopila Berta Broignardova kot 14-letna deklica v pariški penzionat, je takoj opozorila vzgojitelja nase s svojo izredno nadarjenostjo. Ravatelj penzionata se ni poznal. Mati ji je pokazala samo njegovo pismo in Berta je dejala: »Kakoda, da ima ta mož grbo in da se mu med govorom zapleta jezik.« Mati se ji je smejala in ni vzela njenih besed resno. Dva dni po hčerkinem vstopu v penzionat je pa dobila matino pismo, v katerem ji piše hči med drugim: »Pomisli mamica naš ravatelj ima res grbo in jelec! Tedaj se je mati nad hčerkinim pismom zamislila. Hčerkin proroške besede so jo presenetile in obvestila je o tem zavod.

Berta je imela srečo, da se je njena razredna učiteljica zelo zanimala za grafološko. Zato je učiteljica tudi posvečala veliko pozornost njeni izredni nadarjenosti in je kmalu ugotovila, da spada lepa deklica med najbolj nadarjene grafologe. Kar jih je sploh kdaj živel. Toda tudi v tem primeru se je zgodilo, kar se tako pogosto zgodi na svetu. Učiteljica ni opozorila učencev na izredno nadarjenost svoje gojenke in tega ji tudi zameriti ne moremo, kaj-

ti to se navadno ne dela. Vzgojitelji vzamejo izredno nadarjenost otrok na znanje samo v šoli, pozorno zasledujejo njihov razvoj in opozore na to starše, nikoli pa ne večakov. Zato tudi Berta Broignardova vsa štiri leta v zavodu ni bila znana javnosti. Deloma je bila kriva tudi njena mati, ki ni želela, da bi prišlo ime njene hčerke v javnost. Toda kmalu potem, ko je Berta zapustila penzionat, je zaslovelo njeno ime v zvezi z zanimivim dogodkom.

Pri zelo bogatem pariškem bankirju Froissardu se je potegoval mlad mož za mesto hišnika in njegovo pismo prošnje so pokazali takrat že 18 letni Berti Broignardovi. In deklet je takoj izjavilo, da je prosilec zelo nasilen. Zato ga niso sprejeli. Čes tri dni se je pa raznesla vest, da je bil isti mož aretirán zaradi poskusa roparskega umora. Na zaslišanju je izjavil, da bi bil umoril bankirja Froissarda, če bi ga bil sprejel v službo. Po tem dogodku se je javnost začela zanimati za Berto Broignardovo. Pozneje je dala dober nasvet policiji v Le Havre, ko je zasledovala nekega sleparja zaradi ponarejanja čekov. Preprečila je s analizo pisave zasnovani umor, pri katerem je šlo za zavarovalnico in pa sprejem pestunje k dojenčku, ki je čez tri dni pri nekem drugi rodbini tako slabo pazila na otroka, da je padel skozi okno in se ubil.

Berta Broignardova je postala kmalu najboljša pomočnica velikih družb, slovečih državnikov in učenjakov. Nekega dne, ko ji je bilo že 21 let in je bila že sloveča lepota, ji je prišlo po naključju v materini prisotnosti v roke staro pismo. Berta se je samo ozirala nanj in izjavila: »Človek, ki je pisal to pismo, bo kmalu umrl.« Mati je vzela pismo in njena groza se ne da popisati. Bilo je namreč pismo, ki ga je njena hči sama pisala pred leti. Deklet svoje pisave ni spoznalo, ker se je bila močno izpremenila. Na ponovno materino vprašanje je pa vztrajala pri svoji trditvi, da bo ženska, ki je pisala to pismo, kmalu umrla. In res je čez šest tednov Berta v Lyonu dobila hudo angino in umrla. Tako je svojo smrt točno napovedala, ne da bi se tega zavedala.

Kako se letalci branijo spanca

Letalci, ki dosegajo nove rekorde na dolgih proгах, se morajo seveda premagovati, da med poletom ne zadržijo ali celo zaspe, kar bi pomenilo katastrofo. Vsak letalec se seveda na svoj način brani in oteplje spanca. Slavni Willey Post, ki je prvi letel okrog zemlje, je dejal smeje, da mu zadostuje, če ima odprto eno oko. Drugo oko je namreč že davno izgubil. Amy Molisonova priznava, da se je spanca najbolj bala nad Saharo. Med sivo enoličnostjo pustinje in sinjim nebom jo je najbolj prevzela groza, da bi ne spala in se nikoli več ne prebudila. Zato je stisnila krčmo med kolena in si med poletom po večkrat polizala nohte. Ko se je naveličala tega, je rebovala na papirju matematične naloge. Letalec Pangborn, ki je imel v šoti v petju vedno nezadostno, je med poletom ves čas prepeval. Proti spancu je vzel v svoje letalo več gromofonskih plošč in zbirko pesmi. Svoje spremljevalce pa vedno opozori, naj vzamejo s seboj polklopec za ušesa, ker bi mu sicer utegnili med poletom skočiti iz letala. Bertt Balchen, ki se je proslavil s svo-

jimi preokooceanskimi in polarnimi polety z Ellsworthom, polklopec med poletom vsek čas s svojo oddajno postajo svoje znanje po svetu in neprestano oddaja poročila. Nekaj švedski letalec jemlje s seboj neporavnane račune za obleke ali najemnine in išče med poletom krepke besede, s katerimi namerava odgovoriti vsiljivim upnikom. Neznane jim pa ostane raje dolžan. Zdravniki priporočajo letalcem proti spancu različne pilule. Amy Molisonova je dobila pilule iz špinacije in pravi, da bi ena sama taka pilula zadostovala, da bi prebudila mrliča, tako neprijeten okus ima.

Kruh in pivo zastoj

V angleški grofiji Hampshire je prastaro mesto Winchester, kjer so imeli nekoč prestolnico tudi kralji. Tam je ena največjih in najlepših angleških cerkev in v nji se zdaj kažejo tuje okroglo mizo, za katero je baje posedal a svojo družino junaki kralj Artur. Tik za mestom pa stoji lepo poslopje bolnice Sv. Križa (St. Cross Hospital), zgrajeno že v 12. stoletju, v novjšem času pa lepo in temeljito restavrirano. V tej bolnici lahko dobiš zastoj vrček pi-

va in krajec kruha, če prideš o pravem času.

To je dar, ki ga da uprava bolnice vsemu popotniku, kdor lo potiska na vrata. Ta običaj je star že 800 let. Bad letos v juniju so praznovali 800letnico tega lepega običaja, ki mu pravijo Anglijski Wayfarers' Dole. Tudi bolnica je stara že 800 let. Sedaj seveda ne hodijo več mimo »srednjeveški popotniki, temveč večinoma samo brezposelni in turisti, vendar pa dobi vsak svoj vrček piva in kos kruha.

Zamorski »božji oče« umrl

Zamorski okraj Harlem v New Yorku se je zvil v globoko žalost. Včeraj leden je nenadoma podlegel srčni kapi črni vodja novega verskega pokreta, ki so ga nazivali njegovi privrženci »božji oče« (Father Divine). Kot eden nešteti pridigarjev-sektantov, ki jih po vojni v Ameriki kar mgoli, je postal ta mož popularen po grotesknem naključju. Pred dvema letoma, ko ga je sodnik v Harlemu obsodil na 50 dolarjev globo zaradi pijančenja in razgrajanja je črni pridigar sodnika patetično proklet in naključje je hotelo, da je sodnika drugi dan zadel kap.

Harlemski zamorski se bili prepričani, da je bila to posledica pridigarjevega prokletstva in od takrat je hitro naraslo število njegovih privržencev. Smatrali so ga za polboga in kar v množicah so prihajali k njemu dan za dnem, da jih je blagoslovil. V Ameriki je imel 136 verskih občin in njegov glas je prodril tudi v Evropo. »Božji oče« se je pa tudi dobro razumel na reklamno in znal je go v velikim pridom fakričati za svoj pokret. Kdo bo po njegovi smrti vodja sekta, še ni znano. Za oporo »božji oče« ni imel časa, ker ga je smrt presenetila. Ni tudi izključeno, da bo njegova sekta zdaj razpadla.

Nemirno solnce

Letos v juliju so velike zvezdarne poročale, da divjajo na solncu silni magnetični vihanji. Že je kazalo, da ne gre za običajno vznemirjanje solnčne površine, temveč da se pripravljajo zopet novo serijsko bruhanje na solncu, tako značilno za njegovo zgodovino. Taki pojavi si čisto slede na solncu v enakih presledkih po 27 dni in taka perioda lahko traja tudi več let. Da se res začneja na solncu nova perioda silnih magnetičnih viharjev, potrjujejo tudi opazovanja na ameriški mornariški zvezdarni, od koder poročajo, da divja že od konca septembra lanskega leta na solncu nov, silno močan magnetični vihar. Izbruhnil je na ekvatorju 22. septembra, na južni solnični poloti na 26. septembra.

Ogromne protuberance, daljše od šesti, ne solnčne premera, se dvigajo nad solnčno površino, ena najdaljših neposredno nad ekvatorjem. Ameriški zvezdoslovci pravijo, da je dolga blizu 250.000 km. Na severni poloti se pomika skupina velikih peg v običajni smeri od vzhoda proti zapadu. Na južni solnični poloti se je pa pojavilo nasenkrat pet velikih skupin solnčnih peg. Magnetični viharji, ki so jeli divjati obenem z narasajočimi pogomi, so po poročilih ameriškega geodetskega zavoda najhujši v zadnjih letih.

Prvi topovski strel v Evropi

Če so podatki liburškega pisatelja Iutarusa pravilni, je zagrmel v Evropi prvi topovski strel pred 600 leti. V Aziji se je to zgodilo mnogo prej. Kitajski zgodovinarji pripovedujejo, da so bili topovi v rabi že pred vojno Kitajcev s Tatari, seveda povsem primitivni. Iutarusov piše, da so leta 1336, ko je divjala med Benetkami in Genovo krvava vojna, Nemci ponudili Benetčanom dva majhna železna topova na smodnik in kroglo. Topova sta se zelo dobro obnesla in povzročila med sovražnimi četami paniko.

Prve topove, ki so jih rabili na bojišču med vojno Florentincev z rodno Medici, je pripeljal v Italijo Bartolomej Cagliomi. Ko je topovska krogla ranila feranekoga kneza na nogi, je obdolžil Cagliomia čarovništva. Med obleganjem Carigrada leta 1419 je sam sultan Mohamed nameril topove na mesto in tudi sam izstrelil več 150 kg težkih krogel, dočim so obležani odgovarjali s polovico lažjimi krogli. Leta 1455 so oblegali Anglijski Mons in topovi so porušili mestno zidovje. Karel VIII. ee je moral itega leta zahvaliti samo svojemu topništvu, da je zasedel neapolsko kraljestvo. Pozneje se je topništvo hitro razvijalo in zdaj ne more biti brez tega težkega orožja nobena moderna vojska.

André Theuriet:

63

Nevarna lepota

Roman

— Na krivi poti si, dragi fant. Ne bom se trudil z moralno pridigo, ker vem, da bi bilo to zaman. Ker pa odklanjaš vsak pameten nasvet, bi rad vedel, kaj prav za prav hočeš od mene in kakšni so tvoji nameni?

— V prvi vrsti hočem preprečiti škandal, ki bi bil poguben za vse... Mati in Kristina odpotujeta pojutrišnjem jutraj in nespametno bi bilo praviti jima, kaj se je zgodilo. Nai se vrnete v Pariz v prepričanju, da sva s Terezijo še vedno srečna. Potem — je ponovil Jakob z globoko boleščjo v srcu. — s Terezijo bova zopet svobodna. Terezija ima dovolj premoženja, da bo lahko žvela neodvisno, a če se bo hotela vrniti v Prieuire, ne bom temu nasprotoval. Bodite tako prijazni in posredujte med menoi in njo. Povejte ji, da imam samo še eno prošnjo do nje in sicer, da ostane do odhoda moje matere vse tajno. Ne prikrivajte ji na, da hočem biti potem zopet povsem svoboden v svojem ravnanju.

— Ali je to zdaj zadnja beseda?
— Da.

— Fakot si in nihče, razen mene bi se ne dal vpreči v tvojo prismojeno početje. Toda tu gre še za interese drugih ljudi in jaz edini lahko posežem vmes, da omilim udarec, ki ga zada tvoja sebičnost in tvoja blazna lubežen lubežim te srce. Sprejemam torej poslanstvo, pa naj bo še tako neprijetno. Pričaj mi na bulvarji du Beauchage. Tam se sestaneva, ko se vrnem od Terezije.

Namignil je mimo vozečemu izvoščku in se dal odpelati v Carabacelsko ulico. Jakob se je pa napotil peš na bulvarje.

Lechautre je našel Terezijo v nerazsvetljenem salonu. Kristina in gospa Moretova sta se bili umaknili v svojo sobo, kjer sta se pripravljali na odhod. Mlada gospa je sedela na otomani in zrla topo na vrt, kamor je legal mirak. Lechautre ji je molče stisnil roko in jo odvedel na stopnišče.

— Jakob ni daleč od tod. — je spregovoril, baš sva se ločila. Naročil mi je, naj spregovorim z vami.

— Kaj pa hoče od mene? — je vprašala pikro. — Če upa, da me bo preslepšal z novo lažjo ali zvijačo, mu že vnaprej povem, da iz te moke ne bo kruha. Prepričala sem se že kako pošteno

miski in kako igraje krivo prišeže. Ne verjamem mu več!

— Vsa nesreča je v tem, da ne gre za nič podobnega. — je odgovoril Lechautre. — Jakob se dobro zaveda, da je vam storil krivico in priznava, da ste po pravici zavzele napram njemu sovražno stališče. Prosi vas samo, da bi ne prišlo do škandala, da bi ostalo vse prikrito vsaj dokler mati in sestra ne odpotujeta.

Terezija se je ugriznila v ustnice, da bi zadržala ihtenje. Pri vsem svojem razumljivem ogorčenju je upala, da ji prinaša Lechautre besedo tolažbe, da hoče z zadnjim poskusiti omečitati njeno srce. Kruha brezbržnosti, s katero je prenašal nezvesti mož misel na ločitev, je pa globoko ranila njeno srce.

— Ah, — je zašepetala. — Škandala se boji! Boji se, da bi njegova ljubica ne izgubila dobrega imena. Lahko ga pomirite. Vem dobro, kaj se spodobi in nobenega namena nimam obešati njegovih ljubavih pustolovščin na veliki zvon. Škandal se mi gnusi prav tako, kakor izdajstvo in nihče ne bo zvedel, da sem presenetila svojega moža z njegovo ljubico v gostilniški sobi. Molčala bom, kakor sem molčala doslej. In znala se bom tako premagovati v svoji prizanesljivosti ali v svojem zaničevanju, kakor hočete to imenovati, da bom

delala vpričo njegove matere in Kristine prijazen obraz.

— Poznam vaše plemenito srce in vašo čisto misel, Terezija, vendar na upam, da boste pozneje pokazali še več plemenitosti... Jakob je zdaj kakor blazen. Ne samo, da se je vrgel v pustolovski življenje, temveč je začel tudi v nevarnost, da izgubi svoje najboljšie umetniške sposobnosti in si izpodkopije zdravje. Vi ste močnejši značaj in zato bi mogli biti tudi velikodušnejši. — Oh, — je pripomnil v odgovor na njeno odklonilno kretnjo, — sai ne zahteva od vas, da bi mu takoi odpustili. Toda pozneje, ko bo že imel za seboj pokoro za svoj greh, kar ne bo trajalo dolgo, mi obljubite, da se bo vaš jeza podelja.

— Gospod Lechautre, — je odgovorila Terezija in položila svojo ledeno roko na njegovo. — Ne govorite mi o odpustitvi. Nimam mučeniške duše in ne znam se sprijazniti z usodo. Že no prvem sumničanju, ki mi je prineslo mnogo bolesti, sem svarila vašega prijatelja... A če se moje srce zapre, se nikoli več ne odpre. Lagala bi, če bi obljubila, da bom pozabila na vse. Ne, ostati hočem iskrena do drugih, kakor sem sama sebi in že danes vam z vso gotovostjo povem, da mu ne bom nikoli odpustila. Do odhoda gospe Moretove

pa ne bom pokazala, kaj se godi v mojem srcu. To je vse, kar lahko zahtevate od mene.

— Kaj pa potem, ko ostanete sami z Jakobom, uboga prijateljica?

— Potem? — je zašepetala Terezija, — potem ne bo nič. Drevi pospravim svoje stvari. Imam dobro pretezo, da se lahko izognem škandalu. Stori la sem že uslugo gospej Moretovi in Kristini, ko sem ju spremljala do Nizze. Spodob se torej, da ju spremim še nazaj. Odpeljem se z njima do Pariza, toda v Nizzo se ne vrnem več... — Oh ne, — je vzkliznila, — nikoli več se ne vrnem v to proketo mesto! Preveč sem trojala tu. Obvestite o tem svojega prijatelja. Nedvomno mu bo ta vest prijetna.

Govorila je še vedno z enako grenkobo. Premagovala se je pa, da bi njim jasnih oči ne zalile solze in tudi Lechautre je bil globoko ganjen.

— In v Parizu ne mislite ostati pri gospe Moretovi? — je vprašal Lechautre.

— Ne, — je odgovorila odločno. — to je izključeno. Bom že našla pretezo, da se umaknem. Vrnem se v Rochetaillle in postanem zopet kmetica. To je bil moj življenjski cilj in kakor vidite, nisem ustvarjena za življenje drugod. Ah, moj ubogi Prieuire, zakaj nisem ostala v njem s svojimi iluzijami?

Sokolstvo

Lep sokolski praznik na Ježici

Ježica, 14. avgusta. Nedelja je bila eden najlepših sokolskih praznikov, kar jih je doživela Ježica tako glede idejne manifestacije, kakor tudi glede obiskane prireditve. Točno po programu so prikorakale kolone članstva, članice, naraščaja in dece ob 15.30 na telovadnico. Na visokem drogu je plapolala državna trobojnica, simbol naše skupnosti, našega hotelja in ljubezni sokolstva do Jugoslavije in njenega naroda. Na dano znamenje so zapele sokolske vrste s spremljevanjem gošbe »Sloge« močeno pesem sokolskih legij. Nad 200 pripadnikov sokolskih društev je priseglo zvestobo sokolski ideji, zvestobo svojemu narodu in državi, predvsem pa zvestobo njemu, ki je danes prav za prav najmlajši in sokolskih vrstah, mlademu kralju Petru II.

S tem je sokolstvo Ježice najboljšo dokazalo, da stoji jugoslovensko sokolstvo neomajno v jugoslovenskih nacionalnih vrstah. Brez besed, samo s svojim strunim in požrtvovalnim nastopom so sokolski pripadniki dokazali, da jim je v prvi vrsti v mislih država, narod, kralj in sokolstvo.

Potem ko so zapeli sokolsko himno, so vsi oddelki odkorakali s telovadišča. Takoj nato pa se je pričela javna telovadba. Kot prva je nastopila deca domačega društva, njej so sledili ženski naraščaj, moški naraščaj, starejši bratje s prostimi vajami, orodna telovadba moškega naraščaja, članice s prostimi vajami, orodna telovadba moškega naraščaja, članice s prostimi vajami, oro dna telovadba članov, štafeta tek čl. in naraščaja, zaključilo pa je javno telovadbo članstvo s prostimi vajami. — Vse proste vaje poedinih oddelkov so bile izvajane vzorno, zlasti pa je vzbujal splošno odobravanje nastop članov, ki so izvajali prave tako skladno in precizno kot jih ni samo vajeni gledati na naših javnih prireditvah.

Pri orodni telovadbi moškega naraščaja sta nastopili dve vrsti in sicer vrsta moškega naraščaja Ježice na bradli in vrsta moškega naraščaja Ljubljanskega Sokola na drugo. Obe vrsti, zlasti pa ona Ljubljanskega Sokola, sta želi za svoj nastop vsestransko priznanje. Pri orodni telovadbi članov smo videli zlasti na drugo, kakor tudi na bradli vaje, ki so zadivile vse gledalce. Istočasno pa so naraščajniki Ljubljanskega sokola in Ježice izvajali krasne skoke preko konja in bili deležni toplga priznanja. Med orodno telovadbo je bil prirejen tudi štafeta tek dveh vrst članov in

naraščajnikov. Po ostri in težki borbi so člani jedva zmagali nad naraščajniki.

Zupo so pri nastopu zastopali župni starosta br. Pipenbacher, župna načelnica seštra Vazzazova, ter tehnično vodstvo župe br. Lubej, ki so se o organizaciji prireditve izrazili zelo laskavo.

Sokolsko prireditev so posetili med drugimi tudi senator in namestnik kraljevih namestnikov g. Banjanin in Zec, bivši ministar g. dr. Kramer in Andelinovič in drugi odličniki.

Ta nedelja je bila močena manifestacija sokolske misli in jugoslovanske ideje na naši Ježici ter bo ostala vsakomur v neizbrisnem spominu. Na ta dan je sokolstvo in prebivalstvo tega predmestja Ljubljane dokazalo, da stoji neomajno v jugoslovenskih nacionalnih vrstah in da ga ne more od tega odvrti nobena sila. Čudimo se samo temu, da občinska uprava ni smatrala za potrebno, da ta dan poskropi cesto kljub temu, da to dela sicer vsak dan. Pa naj bo do prireditve gospodje na občini, da ne prah in ne nobena druga stvar ne more zavreči in onemogočiti našega delovanja in da so vse take nagajivosti samo vzpodbuda članstvu pri nadaljnjem sokolskem delu.

Sokolu na Ježici želimo in pričakujemo od njega, da bo vztrajal na začrtanih potih in da bo tudi nadalje deloval po istih smernicah kakor doslej. Zdravo!

Celjski grofje na Viču

Vič, 14. avgusta.

Sokolski gledališki oder nam vprizori jutri in v nedeljo ob 20.30 na letnem telovadišču na Glinah »Kreftove« »Celjske grofe«, ki so že na mnogih odrih doživeli popoln uspeh. Drama, ki predstavlja težko borbo naših pradedov v dobi tlačenja, je zelo globoka, ter bo gotovo na pravila na vse najgloblji vtis. Za to predstavo, ki jo bo režiral naš mladi in talentirani režiser br. Stane Sever, so vložili vsi igralci in igralko obilo truda, ker hočejo pokazati širši javnosti vso svojo ljubezen do dramske umetnosti in slovenske besede. Avtor drame g. Kreft je že nekaj večerov posevil skušnje naših marljivih igralcev in izrazil svoje veliko zadovoljstvo na pravilnem razumevanju dramske umetnosti, saj je tudi sokolstvo poklicano, da nudi mimo telesne vzgoje našemu narodu tudi kulturno vzgojo, da tako skladno harmonizira kulturi telesa in duha. Prav vsi igralci in obe igralki so se z vsem svojim srcem posvetili studiranju vlog in kolikor

smo imeli priliko videti jih pri skušnjah, bošča obe predstavi prekosili vse dosežene. Brat režiser je zbral najboljše moči, ki so že neštokrat nastopile na težjih deskah in smo zato globoko uverjeni o popolnem uspehu te pretresljive drame.

Občinstvo bo gotovo zadovoljno in zato pričakujemo, da bo odziv velik ne le z Viča, marveč nas bodo posetili tudi bratje in sestre ter občinstvo iz Ljubljane in okolice. Pridite pogledat, kaj premore prava sokolska požrtvovalnost, ki ne zahteva plačila in nagrade. Največje zadoščenje in nagrado bodo imeli naši sokolski igralci, ako jih bo občinstvo posetilo v velikem številu, ter jim tako izkazalo svoje simpatije. Predstava bo na letnem telovadišču, le v primeru dežja bo v dvorani Sokolskega doma. Ponovno važno cenjeno občinstvo in sokolsko članstvo s številnim posetu s prošnjo, da si vstopnice nabavijo že v predprodaji pri br. Jasočniku v Rožni dolini in v Sokolskem domu. Jutri in v nedeljo vsi k predstavi na Vič.

— **Župni prosvetni tečaj.** Ker se mnogo edinic ni prijavilo udeležencev za letošnji župni prosvetni tečaj, ki bo trajal od dne 24. do 29. t. m. poziva ZPO tem potomečnicam še enkrat, da prijavijo tečajnike vsaj do torka 18. t. m. zaključno. ZPO izjemoma podaljšuje prijavni rok, da ti bila udeležba čim večja, pa se na prijave, ki bi prispelo po tem podaljšanim roku, ne bo oziral. Ostala navodila prejmejo vsi prijavljeni preko svojih edinic najkasneje do 20. t. m. Zdravo!

Iz Celja

— **c Nevarnost velikega požara** je grozila v sredo zvečer avtomobilski delavnici g. Stefana Haselbacha na Krekovi cesti. Okoli 21.15 se je namreč v delavnici vsled vroče peči vnela majhna količina bencina in olja, ki je bila razlita po tleh. K sreči so domači ogenj takoj opazili in ga pogasili. Še preden so prispeli celjski gasilci. Če bi se bil ogenj razširil, bi ga bilo težko pogasiti, ker so bili v delavnici spravljani bencin, olje in trije avtomobili. V tem primeru bi bila škoda zelo velika.

— **c Kolesarja so hoteli izropati.** Ko je vozil 47letni gostilničar Danijel Car iz Slovenske Bistrice v sredo okrog 8. zjutraj s kolesom iz Slovenske Bistrice v Celje, so ga na cesti napadli neznani moški, ga vrgli s kolesa in zahtevali od njega denar. Car si je pri padcu s kolesa zlomil desno roko. Napadalec so Carju preiskali vse žepke. Ker pa niso našli denarja so pustili svojo žrtev na cesti in pobegnili. Carja so pozneje spravili v celjsko bolnico.

— **c Prometne in druge nesreče.** Ko se je peljala 22letna brezposelna šivilja Marija Goriškova s Planine v sredo s kolesom iz

Celja proti St. Juriju ob juž. žel., je dohitela nekega voznika, ki se ji ni hotel izogniti. Goriškova je okrenila kolo na stran pri tem pa padla in si zlomila desno ključnico. — V ponedeljek je bil 42letni posestnik Mihael Zmajšek z Vrenske gorice pri Sedlarjevu pri posestniku Martinu Stefančiču v isti vasi. Ko so si ob 18. ogledovali Stefančičevega voila, ki je bil vprežen v voz, se je vol splašal in zlomil oje. Pri tem je oje udarilo Zmajška in mu nalomilo levo nogo.

Pri regulaciji Savinje se je v torek čil 47letni delavec Ludvik Ratej iz udinje. Ko je okrog 17. prevažal zemljo s samokolnico in jo peljal čez neko desko, se je deska obrnila. Ratej je padel meter globoko, samokolnica pa se je zvrnila nanj in ga močno poškodovala po levem kolku in levi strani prs. — V sredo je hotel 25letni železničar Vinko Požlep iz Tevé pri Laškem na železniški progi ustaviti drezino in podložiti pod njo kamen. Pri tem ga je pa drezina zadela s tako silo po glavi, da mu je prebila lobanjo. — Iste dne je vozil 60letni posestnik Janez Ogrižek od Sv. Vida pri Pristavi prašiče skozi St. Jurij ob juž. žel. Pred vozom, na katerem je sedel Ogrižek, je bila vprežena kobila. Ko je neki osebni avtomobil prehitel voz, se je kobila splašila in močno potegnila. Ogrižek je padel pred kobilo, tako da sta šla kobila in voz čez njega. Ogrižek je dobil hude notranje poškodbe in tudi poškodbe po glavi. V Petrovčah se je 19letni brezposelni dtnar Jakob Breko z Donatke gore pri Rogatecu v sredo obesil na tovorni avtomobil, pri tem pa je padel in se obšutno poškodoval po glavi, rokah in nogah. V četrtek okrog pol 11. dopoldne je padel 15letni sin čevljarkega mojstra Franc Bergez iz Celja za kresajo z lipe in si zlomil obe roki. — Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

— **c Umrla je v Celju** (Zrinjskega ulica 5) v četrtek 58letna služkinja Marija Imanova, v celjski bolnici pa je umrla 30letni dtnar Franc Brečko iz Dramelj.

— **c Maribor : Atletik in Rapid : Celje.** O praznikih ho imelo Celje zanimiv nogometni spored. V soboto ob 16.30 se bo pričela na igrišču pri »Skalni kleti« prijateljska tekma med ISSK Mariborom in celjskimi Atletiki. ob 15. pa bo predtekma. V nedeljo ob 17. se bo pričela na Glaziji prijateljska tekma med SK Rapidom iz Maribora in SK Celjem, ob 15. pa bo predtekma mladim SK Rapidu in SK Celja.

— **c Nočno lekarniško službo** ima od sobote 15. avgusta do vseh petka 21. avgusta lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

— **c Pobiranje mestne uvoznice.** Mestno poglavarstvo v Celju razglša: Občinstvo se opozarja na določbe pravilnika o pobiranju uvoznice v mestni občini celjski z dne 4. aprila 1936. Po § 1 tega pravilnika se mestna uvoznica pobira od vsakega blaga, ki dosepe na katerikoli način na ozemlje mestne občine celjske. Uvoznina se torej pobira od blaga, ki se uvažajo na železnici, z avtobusi, vozovi, ali ki se na katerikoli drug način prinese na mestni teritorij. — Po § 2 c. pr. pravilnika ne sme nobeden tej določeni zavezan predmet, donesen na katerikoli način in v katerikoli namen, priti na mestnem ozemlju v promet prej, dokler ni izvršena prijava in plačana ustreznna uvoznina. Prijava blaga in plačilo uvoznice se mora izvršiti v roku 24 ur po prejemu ali uvozu blaga v blagajni mestne uvoznice, to je v paviljonu prod kolodvorom, kjer dobe stranke tiskovino za prijavo uvoznice brezplačno. Strankam, ki se bodo na katerikoli način odtegnile plačilu uvoznice, bo mestno poglavarstvo v smislu § 6. navedenega pravilnika, ne da bi uvedlo proti njim kazenski postopek, poleg redne davčne predpisalo še petkratni znesek prikrajšane davčnine.

Motociklistične dirke na Ljubelj

Jutri ob 10.30 se prično motociklistične dirke na Ljubelju. Prijavljenih je 24 inozemcev in 29 tekmovalcev iz dravske banovine. Izredno zanimanje za dirko je letos med inozemci, ki že tri dni trenirajo na Ljubelju. Tudi naši so vsak dan na dirkalni progi. Zlasti se pa vidi letos velik napredek v motorjih. Inozemci so pripeljali seboj izredno močne stroje, tako, da bo borba za letošnji ljubeljski rekord (Hans Hubmann 5 min 06¹/₂ sek.) zelo velika. Filipi radijo bo prenašal potek dirke na Ljubelju tako, da bo občinstvo sproti obveščeno o dirki. Istotako bo radiofonka oddajna postaja v Ljubljani oddajala poročila o važnejših momentih dirke. Številna in posebna darila so razstavljena v izložbi TT. Rojina na Aleksandrovi cesti. Cenjeno občinstvo se vladno opozarja, da se dirkalna proga zapre točno ob 10. uri, nakaor bo javljen pričetek dirke.

Vrh Ljubelja, kakor tudi pri okrevanju šču g. baron Borna na razpolago mrzli bife. Takoj po dirki razdelitev nagrad v restavraciji »Ankele«. Istotako bo tudi TT: razdelila tri posebne nagrade 1) Din 3.000.—, 2) 2.000.—, 3) 1.000.— Din vozačem na Bal'a pnevmatikah in sicer ne glede na kategorijo motorjev.

Najugodnejša zveza za občinstvo iz Ljubljane je v jutranjim turislovskim vlakom, kjer je v Trzinu zagotovljena zveza z avtobusom od Sv. Ane.

Z Ljubelja nam poročajo, da so avstrijski tekmovalci zadnje dni stalno na tratinju, ter so pri Ankeletu pri Sv. Ani vsi prostori že zasedeni.

Mihael Zosčenko:

Telefon

Da, prijatelji, kako bi vam to povedal, oni dan sem dobil telefon. V naših nemirnih časih je človek brez telefona kakor brez rok. Mar ni človek primoran pokramljati po telefonu s tem ali onim prijateljem ali pozvoniti kam?

Seveda, pozvoniti nimam kam, kar je res, je res. Toda na drugi strani, če pomislim gmotno, zdaj ni devetnajsto leto. To je treba razumeti.

Da, v devetnajstem letu se je še dalo nekako živeti brez telefona. Lačni smo sedeli, pa nam ni nič manjkalo.

Zdaj pa recimo — za pet rubljev ti obesimo aparat. Sam bog se nas usmili! Če hočeš, govori po njem, če nočeš, pa ni treba. Nihče se ne bo jezil nate. Samo plačaj denarce.

Seveda, sosedje niso vajeni, pa so bili užajeni.

— Morda, so dejali, bo zvonilo tudi ponoči. Pustite raje to stvar.

Toda ta reč ne samo da ne zvonijo ponoči, temveč tudi ponoči ni nič z njo. Vsem znanec sem dal seveda številko svojega telefona s prošnjo, naj mi telefonirajo. Pa se je izkazalo, da ni med njimi nihče v stranki. Telefona niti v roke ne vzamejo.

Toda plačevati denarce kar tako za prazen nič za aparat se človeku tudi noče. Tako so me oni dan poklicali v neki važni in sila nujni zadevi.

Sedim vam pri zidu in gledam, kako to originalno visi. In kar naenkrat ti pozvonijo. Ni zvonilo, ves čas ni zvonilo, zdaj ti pa naenkrat zapoje. Kar prestrašil sem se.

Križ božji, sem pomislil koliko zvonje-

nja za te bore pare!

Previdno dvignem slušalko.

— Halo — vprašam, — od kod pa zvonijo?

— No, — pravijo, — kliče vas telefon.

— Kaj se je pa zgodilo, — vprašam, — in kdo je pri telefonu?

— Pri telefonu je vaš znanec, — mi odgovore — pridite, pravijo, v nujni zadevi v krčmo na vogalu Posadske ulice.

Glej no glej, si mislim, kako udobno je to. Da ni telefona, kaj bi počel moj znanec? Moral bi se zibati in prerivati v tramvaj.

— Halo, pravim, — kdo je ta znanec in kaj bi rad?

Kar ti v telefonu molče in na moje vprašanje ne odgovarjajo več.

V krčmi se bo vse to pojasnilo, si mislim.

Ze sem oblečen in hitim doli.

Prihitel sem v krčmo. Ljudi, čeprav je bil še dan, je kar mrgolelo v nji. In sami neznan.

— Tovariši, — pravim, — povejte mi no, kdo mi je pravkar telefoniral in kaj je hotel?

Toda gostje molče in ne odgovarjajo. Evo jih, si mislim, telefonirali so in zdaj ni nikogar.

Sedem za mizo in naročim dva vrčka piva.

Posedim malo, si mislim, morda bo pa kdo, prišel. Čudne šale so to, si mislim. Popil sem dva vrčka piva, prigriznil malo in odšel domov.

Doma je pa vse narobe. Okraden sem. Ukradena mi je siva obleka in dve odevi. Skočim k telefonu in hitro pozvonim.

— Halo! — zakličem, — gospodična,

odredite nemudoma kazensko preiskavo, okraden sem, temeljito okraden. V to svrhu so me nalašč izvalili v krčmo po telefonu!

Gospodična pa pravi:

— Oprostite, zasedeno!

Pozvonim pozneje. Gospodična pravi:

— Gumb električnega zvonca ne deluje, oprostite.

Oblečem se in hitim doli. Brž na tramvaj in hajdi na kriminalno policojo.

Tam napišem prijavo.

Pravijo mi: Preiskali bomo to stvar.

Jaz jim pa pravim: — Preiščite to in obvestite me po telefonu.

Oni pa pravijo: Nimamo kdaj zvoniti, mi bomo to preiskali tudi brez telefoniranja, spoštovani tovariši.

Kako se bo vse to končalo, ne vem. Nihče več mi ni telefoniral. Aparat pa visi.

MALI OGLASI

osreda 0.50 para, davek Din 3.—, osreda 1 Din, davek 3 Din

preklic

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo

RAZNO

Beseda 50 par. davek 3.— Din

Najmanjši znesek 8 Din

LAHKA LETNA OBLACILA

burel kaša, lister in damske

sportne hlače v odlični izdelavi

si nabavite najceneje pri Pre-

skerju, Sv. Petra cesta 14. 6. R.

50 par entlanje

šturiranje vezanje zaves, pe-

riila, monogramov, gumbic

venka zaloga perja a 6.75 Din.

Julijanc. Gospodsvetska 12.

50 par entlanje

šturiranje vezanje zaves, pe-

riila, monogramov, gumbic

venka zaloga perja a 6.75 Din.

Julijanc. Gospodsvetska 12.

50 par entlanje

šturiranje vezanje zaves, pe-

riila, monogramov, gumbic

venka zaloga perja a 6.75 Din.

Julijanc. Gospodsvetska 12.

50 par entlanje

šturiranje vezanje zaves, pe-

riila, monogramov, gumbic

venka zaloga perja a 6.75 Din.

Julijanc. Gospodsvetska 12.

50 par entlanje

šturiranje vezanje zaves, pe-

riila, monogramov, gumbic

venka zaloga perja a 6.75 Din.

Julijanc. Gospodsvetska 12.

50 par entlanje

šturiranje vezanje zaves, pe-

riila, monogramov, gumbic

venka zaloga perja a 6.75 Din.

Julijanc. Gospodsvetska 12.

50 par entlanje

šturiranje vezanje zaves, pe-

riila, monogramov, gumbic

venka zaloga perja a 6.75 Din.

Julijanc. Gospodsvetska 12.

VINA	litr.	Din
Srbsko črno	6.—	6.—
Stajersko belo	7.—	7.—
Cviček	9.—	9.—
Rizling	12.—	12.—
Moškat silvanec	3.—	3.—
Jabolčnik star	5.—	5.—
Mošangar sladki	22.—	22.—

ZGANJE:	litr.	Din
Tropinovec	24.—	24.—
Slivovka	32.—	32.—
Brinjevec	40.—	40.—
Borovničar	40.—	40.—
Kakor tudi razne likerje in de-		
sertna vina Vam nudi po re-		
klačnih cenah ter se priporo-		
ča: Buffet S. J. Jeraj, Ljublja-		
na, Sv. Petra c. 38.	2204	

NEPREMIČNINE
Beseda 50 par. davek 3.— Din
Najmanjši znesek 8 Din

TRISTANOVANJSKA HISA
nova z drvarnico in velikim vr-

tom zelo poceni naprodaj blizu

postaje. Dev. Mar. v Polju 97.

2191

STANOVANJA

LEPO STANOVANJE

z 2 parkiranimi sobama, ku-

hinjo z velikim balkonom ter

priljubljenimi, oddam 1. septem-

bra. Šiška, Vodnikova cesta 12.

I. Informacije O. Christof, upra-

va »Slovenskega Narodca« 2185

ŽIVALI

PES

dober čuvaj angleške pasme

(Eierdaltiere) se prod. Koc-

nova ul. 1.

2202

DOPISI

SKROMNO, ZNAČAJNO GOSPO

ah gospodično želi spoznati

osamljen gospod srednjih let.

Ponudbe pod »Udana in skrom-

na«.

2208

NIZKE CENE
dvokoles, otroških-igrab-
ah-invalidskih vozčikov.
prevoznih trikotijev, šivalnih strojev. Cenik franko.
»TRUBUNA« F. BATTEL, LJUBLJANA, Marjovičeva ces
Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta štov. 28.

KAKO NAJ POZABIMO DNEVNE SKRBI?
PRAV LAHKO, KER SE JE

KAVARNA „CENTRAL“

potrudila, da poleg dobre glasbe s petjem nudi

cenjenim gostom izvrstno pijačo in prigrizke.

V petek, soboto in nedeljo odprto celo noč!

Pozabite skrbi, a kavarne „Central“ nikoli!

JESENSKI LIPSKI VELESEJ 1936

od 30. avgusta do 3. septembra

60% popusta na nemških državnih železnicah; po železnicah drugih držav znatne olajšave.

Vse informacije daje častni zastopnik:

Ing. G. Tönnies — Ljubljana

Syrsava c. 33, Telefon 2762,

ta Zvanični biro Lajpčičkog Sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33.

Insertirajte v „Slov. Narodu“